

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΜΓ'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 – 115 21 ΑΘΗΝΑΙ – ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1994

ΑΡΙΘ. 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς Πιόνιος, πρεσβύτερος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης. — Ἐπισκ. Ἀχελώου **Εὐθυμίου**, Διαφορετικὸ πλαίσιο ζωῆς. — Ἰω. **Φουντούλη**, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικῆς, κανονικῆς καὶ ἄλλης ἀπορίες. — Πρωτοπρ. Ἀντ. Ἀλεβιζόπουλου, Ἡ Ἐκκλησία ἀπέναντι στὸ ρεῦμα τοῦ ἀποκρυφισμοῦ καὶ τοῦ νεοσατανισμοῦ. — Νικ. Κ. **Δρατσέλλα**, Ἡ ΙΒ' Κατήχησις πρὸς φωτιζομένους. — Antoine **Vergote**, Ἡ ψυχολογία τῆς ἀπιστίας. — Πρεσβ. Γεωργίου **Χαραμαντά**, Ὁ Λέρου καὶ Καλύμνου Γερμανὸς Θεοτοκᾶς (†). — Παν. **Παπαθεοδώρου**, Ὁ ἀνάλωτος θησαυρὸς τῆς Ἱ. Μονῆς Ταξιαρχῶν Αἰγιαλείας. — Κων. **Κονταξόπουλου**, Οἱ ἅγιοι Γρηγόριοι τῆς Ὁρθοδοξίας. — Ευαγγέλου Π. **Λέκκου**, Οἱ «ἀντιορησίες συνειδήσεως» στὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο. — **Ἐπίκαιρα**.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλέφωνο
72.10.734 • Προϊστάμενος Τυπο-
γραφείου: Σωκράτης Μαυρογόνου-
τος, Ἡπείρου 132 — Πέραμα.

Ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς Πιόνιος, πρεσβύτερος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης

Τὸν τελευταῖο καιρὸ, καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῆς προσφάτου ὁρθῆς καὶ δικαίας ἀνακηρύξεως ὡς Ἀγίων τοῦ ἔθνο-Ἱερομάρτυρος Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσόστομου καὶ πολλῶν ἄλλων, γίνεται πολὺς λόγος γιὰ τοὺς ἁγίους Νεομάρτυρες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Οἱ Νεομάρτυρες αὐτοὶ ἀκολούθησαν στὰ ἴχνη πολλῶν Μικρασιατῶν μαρτύρων τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ὑπέστησαν μαρτυρικὸ θάνατο στὴν ὠραία Σμύρνη, μιμούμενοι τὸ ἥρωικὸ καὶ συγκινητικὸ παράδειγμα τοῦ πολὺ γνωστοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πολυκάρπου, ἐπισκόπου Σμύρνης († περὶ τὸ 166), τοῦ ὁποῖου τῇ μνήμῃ ἐορτάζουμε τὴν 23η Φεβρουαρίου. Στὰ ἴχνη ἀκριβῶς τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἀκολούθησε τὸν 3ο αἰῶνα καὶ ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς Πιόνιος, πρεσβύτερος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης, τὸν ὁποῖο ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τιμᾷ τὴν 11η Μαρτίου. Τὸ Martyrologium Romanum (ἐκδ. H. Delehaye, Βουξέλλες 1940) ἀναφέρει ὡς ἡμέρα τῆς μνήμης του τὴν 1η Φεβρουαρίου. Ἑλληνικὴ περιγραφή τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἀποκαλύφθηκε τὸ 1896 σ' ἓνα κώδικα τῆς Βενετίας (Cod. Ven. Marc. 359). Σχετικῆς σὲ περιεχόμενον εἶναι ἡ παλαιὰ λατινικὴ καὶ ἡ μεταγενέστερη σλαβικὴ καὶ ἀρμενικὴ διαμόρφωσις τοῦ σχετικοῦ μαρτυρολογίου. Ὡς τονίζει ὁ ἐπιφανὴς Γάλλος ἀγιολόγος Dr Adalbert Hamman (ἀδελφὸς στὸ τάγμα τῶν φραγκισκανῶν Fraternitatis Minorum), οἱ περιγραφές τοῦ Μαρτυρολογίου τοῦ ἁγίου Πιονίου εἶναι ἀθηναικῆς καὶ γνήσιες κατὰ τὴν παρουσίαν τῶν Πρακτικῶν τῆς δίχης του. Μόνον οἱ «λόγοι», ποὺ ὑπάρχουν στὸ Μαρτυρολόγιο, ἔχουν δεχθῆ μικρὲς μεταγενέστερες προσθήκες μὲ ἀντιουδαϊκὸ περιεχόμενον.

Ὁ ἅγιος Πιόνιος, ποὺ ἐξυμνεῖται ὡς πολὺ μορφωμένος καὶ πολυταξιδεμένος, στὰ χρόνια τοῦ Δεκίου (249-251) ἦταν πρεσβύτερος στὴ Σμύρνη, ὅπου ὅλοι τὸν θαύμαζαν καὶ τὸν ἀγαποῦσαν γιὰ τὴ λαμπρὴ κηρυκτικὴ, κατηχητικὴ καὶ ποιμαντικὴ δράσί του. Ἦταν ἐγκωμιαστὴς τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου καὶ πολέμιος τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τῶν ἰουδαϊκῶν δολοπλοκιῶν, ποὺ τότε στὴ Σμύρνη στρέφονταν ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Τὴν ἡμέρα τοῦ ἐορτασμοῦ τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου, κατὰ τὴν ὥρα ποὺ τελοῦσε τὴν πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία, συνελήφθη μαζί μὲ τὸν Ἀσκληπιάδην καὶ τὴ δούλη Σαβίνα. Ὅλοι τους, ὅπως ἐπίσης ὁ ἱερεὺς Λήμνος, ἡ χριστιανὴ Μακεδονία καὶ ὁ μοντανιστὴς Εὐτυχιανὸς κρατήθησαν πολλὲς ἡμέρες στὴ φυλακὴ. Κατὰ τὴ διάρκεια ἀλλεπαλλήλων ἀνακρίσεων οἱ εἰδωλολάτρες ἱερεῖς Πολέμων καὶ Ἐλπίδιος προσπάθησαν ματαίως νὰ πείσουν τὸν ἅγιο Πιόνιο νὰ θυσιάσῃ στὰ εἰδῶλα. Ἐπίσης ὁ ἀνθύπατος Κι(ο)νυλιανὸς στὴν

3. ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΖΩΗΣ

Τού Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀχελώου κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ἡ Ἐκκλησία καλεῖται νὰ προσέξει καὶ νὰ ἀξιολογήσει τὴ νέα σημασία καὶ τὸ ρόλο ποὺ ἔχει προσδώσει ἢ σύγχρονη ἱστορική συγκυρία στοὺς λαϊκοὺς, τοὺς κοσμικοὺς χριστιανοὺς, ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

Ἐνα πρῶτο στοιχεῖο ποὺ πρέπει νὰ προσέξει ἰδιαίτερα ἢ ποιμαντική τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὸ διαφορετικὸ πλαίσιο ζωῆς τῶν μοναχῶν καὶ τῶν κοσμικῶν χριστιανῶν. Γιὰ νὰ διαπιστώσουμε τὴ διαφορὰ αὐτή, δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ ἐπισημάνουμε τὰ βασικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ζωῆς τῶν μοναχῶν καὶ τῶν λαϊκῶν. Τὰ κυριότερα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὰ ἑξῆς:

α) **Διαφορετικὴ σχέση μετὸν κόσμο:** Τὸ βασικὸ χαρακτηριστικὸ τῶν ὀρθοδόξων μοναχῶν εἶναι ἡ ἐκτὸς τοῦ κόσμου διαβίωσή τους. Τὰ ὀρθόδοξα μοναστήρια εἶναι ἐγκαταστημένα ἐκτὸς τῶν κατοικημένων περιοχῶν, σὲ ἀπόμακρα καὶ, μερικὲς φορὲς, σὲ ἀπρόσιτα σημεῖα τοῦ γεωγραφικοῦ χώρου. Τὸ προπύργιο τοῦ ὀρθόδοξου μοναχισμοῦ, τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἔχει ἰδρυθεῖ στὴ Χερσόνησο τοῦ Ἄθω, ἢ ὅποια εἶναι περιοχὴ ἀποκομμένη ἀπὸ τὸν ὑπόλοιπο κόσμο, ὄχι μόνο κοινωνικά, ἀλλὰ καὶ διοικητικά, ἀφοῦ ὑπάγεται στὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν, κυριολεκτικὰ μιὰ ξένη Χώ-

ἀρχὴ με ὑποσχέσεις καὶ στὴ συνέχεια με ἀπειλὲς προσπάθησε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ στὴν ἄρνησι τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Πιόνιος, ἐμπνευσμένος ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ ἀγίου Πολυκάρπου, ἐμεινεν ἀμετακίνητος στὴν χριστιανικὴ πίστι του. Τότε τὸν προσήλωσαν σ' ἕνα πάσσαλο καὶ τὸν ἔκανσαν ζωντανό.

Ὁ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ ἀγίου Πιονίου ἐγίνε στὴ Σμύρνη τὸ 250 μ.Χ. Ὁ Εὐσέβιος στὴν «Ἐκκλησι. Ἱστορία» του (IV, 15, 46f) ἀναφέρει ὡς ἔτος τοῦ θανάτου αὐτοῦ τὸ ἔτος 180, ἀλλ' ἢ πληροφορία αὐτὴ ἀντλήθηκε ἀπὸ γραπτὴ παράδοσι, ποὺ ἐσφαλμένως συνέδεε τὸ μαρτύριο τοῦ ἀγίου Πιονίου μετὸ μαρτύριο τοῦ ἀγίου Πολυκάρπου. Συμφώνως πρὸς σχετικὴ σημείωσι τοῦ Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, «ἀκολουθία πλήρης εἰς τὸν Πιόνιον εὔρηται εἰς τοὺς Λαυριωτικοὺς Κώδικας H 76 φ. 113b καὶ Δ 25 φ. 43a».

Νομίζομε, ὅτι ἢ «Ἐνωσις Σμυρναίων», ἢ «Ἐοσία Ν. Σμύρνης» καὶ τὰ ἄλλα Μικρασιατικὰ Σωματεῖα, ποὺ τόσο ἀξιεπαίνως προβάλλουν τοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, θὰ ἔπρεπε νὰ προσθέσουν στοὺς προγραμματισμοὺς τῶν δραστηριοτήτων τους καὶ τὴν προβολὴ τοῦ ἀγίου ἱερομάρτυρος Πιονίου.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ρα, τόπος «μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς», «Περιβόλι τῆς Θεοτόκου καὶ τῆς Παρθενίας»!

Οἱ λαϊκοὶ χριστιανοί, ἀντίθετα, ζοῦν μέσα στὸν κόσμο καὶ συμμερίζονται τὴ ζωὴ τῶν κοινῶν ἀνθρώπων. Ἐξωτερικὰ, δὲν παρουσιάζουν καμιά διαφορὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους πολίτες, οὔτε στὴν ἐνδυμασία οὔτε στὸ φαγητὸ οὔτε στὰ ἔθιμα τοῦ κάθε τόπου!

β) **Διαφορετικὴ σχέση μετὸ σῶμα:** Οἱ κοσμικοὶ χριστιανοὶ κάνουν χρῆση τοῦ σώματος, ἢ ζωὴ τους εἶναι μιὰ ζωὴ «ἐν σαρκί» (Β' Κορ. ι' 3). Καὶ ἡ σάρκα, τῆς ὁποίας κάνουν χρῆση οἱ σύζυγοι χριστιανοί, δὲν εἶναι ἢ προπρωτική, παραδεισιακὴ καὶ «θεοῦφαντη στολή», ἀλλὰ τὸ μεταπτωτικὸ σῶμα, ποὺ εἶναι συνυφασμένο «σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ. ε' 24. Πρβλ. καὶ Α' Ἰωάν. β' 16). Καὶ ὁ γάμος εἶναι μιὰ οὐσιαστικὴ κατάστασι ζωῆς, ποὺ διαφοροποιεῖ σχεδὸν ἀπόλυτα τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ χριστιανοὺς, ἀπὸ τοὺς ἀγάμους καὶ παρθένους μοναχοὺς. Οἱ μοναχοί, ἀπαρνούμενοι τὸν κόσμο, ἀπαρνοῦνται οὐσιαστικὰ τὸ γάμο καὶ τὴν ἐγγαμὴ ζωὴ, ποὺ ἀποτελοῦν τὸν πυρῆνα τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ζωῆς. Ὁ γάμος, ἐξάλλου, συνδέει ἄμεσα τοὺς χριστιανοὺς μετὰ τὴς δομῆς καὶ τοὺς θεσμοὺς τοῦ κόσμου, ἀποτελεῖ δὲ καὶ πηγὴ τῶν περισσοτέρων πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζουν.

γ) **Διαφορετικὴ σχέση μετὴ γυναῖκα:** Οἱ ἐγγαμοὶ χριστιανοὶ ζοῦν ὡς σύζυγοι, ὡς ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ δίνει τὴς ἰδιαιτερότητες τῆς σχέσης αὐτῆς: «Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἢ γυνὴ» (Α' Κορ. ζ' 4). Καὶ πιὸ κάτω σημειώνει, ὅτι ὁ γαμήσιος μεριμᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί» (στίχ. 33). Ὑστερα δὲ ἀπὸ τὴς ἐπισημάνσεως αὐτῆς, ὁ ἴδιος Ἀπόστολος, βγάζει τὸ συμπέρασμα: «Μεμερίσται καὶ ἢ γυνὴ καὶ ἢ παρθένος... ἢ γαμήσιος μεριμᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρὶ» (στίχ. 34).

Ἡ προβληματικὴ τῆς ἐγγαμῆς «ἐν σαρκί» ζωῆς μπορεῖ νὰ κατανοηθεῖ, ὅταν ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι γιὰ τοὺς μοναχοὺς, ἢ «σάρκα» καὶ ἢ «γυναῖκα» εἶναι ἀντικείμενα τοῦ καθημερινοῦ ἀγώνα τους, γιὰ ἀναπλήρωση καὶ ὑπέρβασι καὶ ὅτι ἢ ἐνασχόλησή τους μετὰ τὰ ἀντικείμενα αὐτὰ, ἀκόμη καὶ μετὰ τὴ σκέψη, θεωρεῖται ἁμαρτία.

Ἰδοῦ, λοιπόν, μιὰ σοβαρὴ διαφοροποίησι τῆς ζωῆς, τὴν ὁποία ὀφείλει νὰ προσέξει ἰδιαίτερα ἢ ποι-

μαντική της Ἐκκλησίας. Αυτό σημαίνει, ὅτι ἡ πράξις τῆς Ἐκκλησίας δὲν μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπίζει μιὰ μὴ-τέρα ἢ ἓνα πατέρα, ὅπως ἀντιμετωπίζει μιὰ ἀγάμη μοναχὴ ἢ ἓνα μοναχό. Ὁ σύζυγος, ἡ σύζυγος, ὁ οἰκογενειάρχης, ὁ χριστιανὸς «ὁ σάρκα φορῶν καὶ τὸν κόσμον οἰκῶν» (Εὐχὴ Γονυκλισίας) πρέπει νὰ τυγχά-νει εἰδικῆς ποιμαντικῆς μεταχείρισης.

δ) **Διαφορετικὸς τρόπος ἐργασίας:** Ὁ μοναχός, ὁ-ταν δὲν προσεύχεται, ἐργάζεται. Τὸ πρόγραμμα τῆς ζωῆς του ἐκφράζει πολὺ ὠραία τὸ λατινικὸ ἀπόφθεγμα *ora et labora* (προσεύχου καὶ ἐργάζου). Τὰ ὠρά-ρια, τόσο τῆς προσευχῆς ὅσο καὶ τῆς ἐργασίας του, ἐπίσης εἶναι κοντὰ στὸν τόπο τῆς διαμονῆς του, στὸ μοναστήρι, καὶ ἡ μετάβασή του σ' αὐτὸν βρίσκεται μέσα στὰ χρονικὰ καὶ γεωγραφικὰ ὄρια τοῦ «πεζοπό-ρου». Κανένα ἐπομένως πρόβλημα δὲ δημιουργεῖ στὸ μοναχὸ ὁ τρόπος καὶ ὁ τόπος τῆς ἐργασίας του.

Ἡ ἐργασία ὁμως τοῦ λαϊκοῦ χριστιανοῦ εἶναι συνήθως ἐξηρημαμένη. Αυτό σημαίνει, ὅτι ὁ κοσμικὸς χριστιανὸς δὲν ἐλέγχει οὔτε ὠράριο οὔτε τὸν τόπο τῆς ἐργασίας του. Ἄλλος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ρυθμίζει τὴ βασικὴ ἀπασχόληση τόσο τοῦ ἀνδρα ὅσο καὶ τῆς ἐπαγγελματικὰ ἐργαζόμενης γυναίκας.

Ἡ ποιμαντικὴ ἐπομένως τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ λαμβάνει σοβαρὰ ὑπόψη τὶς συνθήκες ἐργασίας τῶν λαϊκῶν χριστιανῶν, προκειμένου νὰ ρυθμίζει τὰ ὠράρια τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ἐκδηλώσεων καὶ εἰδικότερα τῆς θ. Λειτουργίας¹.

ε) **Διαφορετικὸ περιβάλλον διαβίωσης:** Οἱ μονα-χοί, πέραν τῆς ἄσκησης, ἔχουν τὸ προνόμιο νὰ ζοῦν σὲ καθαρὸ φυσικὸ περιβάλλον, ὑπὸ ἄριστες ὑγιεινὲς συνθήκες. Τὰ μοναστήρια, στὰ ὁποῖα κατοικοῦν, ὄχι μόνο βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὶς πολυάνθρωπες πόλεις καὶ πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὶς μολυσμένες περιοχές, ἀλλὰ καὶ εἶναι κτισμένα σὲ τοποθεσίες ἀφθαστῆς φυσικῆς ὁμορφιάς².

Οἱ κοσμικοὶ χριστιανοί, ἀντίθετα, ἰδίως ὅσοι κα-τοικοῦν στὰ σύγχρονα μεγάλα ἀστικὰ κέντρα, ζοῦν ὑπὸ τὶς γνωστὲς ἄθλιες καὶ ἀνθυγιεινὲς συνθήκες, τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῶν ὁποίων εἶναι τὸ «νέφος», ἡ κατοίκηση σὲ μικρὰ καὶ στενὰ διαμερίσματα—«κλουβιά», ἡ συμφόρηση τῶν ὁδῶν, ἡ σπατάλη τοῦ χρόνου στὶς μετακινήσεις, τὸ ἄγχος, ἡ κόπωση κλπ.

Ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς ζωῆς ἐπηρεάζει σοβαρὰ τὶς ψυχοσωματικὲς λειτουργίες τῶν συγχρόνων ἀνθρώ-πων καὶ οἱ ἐπιδράσεις αὐτὲς ἔχουν ἰδιαίτερο ἀντίκτυ-πο στὴν πνευματικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ τῶν κο-σμικῶν χριστιανῶν. Ἡ προβληματικότητα ἐπομένως τῆς ζωῆς τῶν κοσμικῶν χριστιανῶν εἶναι ἓνας ἀκόμη οὐσιαστικὸς παράγοντας τὸν ὁποῖον ἡ ποιμαντικὴ τῆς

Ἐκκλησίας πρέπει νὰ ἐκτιμᾷ, μὲ ἰδιαίτερη κατανόηση καὶ στοργή.

1. Ἡ «Πρὸς Διόγνητον ἐπιστολή», κείμενο τοῦ Β' μ.Χ. αἰῶνα, ἐπισημαίνει ἰδιαίτερα τὸ χαρακτηριστικὸ αὐτὸ τῶν χριστιανῶν: «Χριστιανοὶ οὔτε γῆ οὔτε φωνὴ οὔτε ἔθεσι δια-κεκριμένοι τῶν λοιπῶν εἰσιν ἀνθρώπων. Οὔτε γάρ που πό-λεις ἰδίας κατοικοῦσιν οὔτε διαλέκτῳ τινὶ παρηλλαγμένη χρῶνται οὔτε βίον παράσημο (= παράνομο) ἀσκοῦσιν... Κατοικοῦντες δὲ πόλεις Ἑλληνίδας τε καὶ βαρβάρους ὡς ἕκαστος ἐκλήρωθη, καὶ τοῖς ἐγγχωρίοις ἔθεσιν ἀκολουθοῦν-τες ἐν τε ἐσθῆτι καὶ διαίτη καὶ τῷ λοιπῷ βίῳ, θαυμαστὴν καὶ ὁμολογουμένως παράδοξον ἐνδείκνυνται τὴν κατάστασιν τῆς ἑαυτῶν πολιτείας. Πατριδᾶς οἰκοῦσιν ἰδίας, ἀλλ' ὡς πά-ροικοι μετέχουσι πάντων ὡς πολῖται, καὶ πάνθ' ὑπομένου-σιν ὡς ξένοι· πάσα ξένη πατρίς ἐστὶν αὐτῶν, καὶ πάσα πα-τρίς ξένη. Γαμοῦσιν ὡς πάντες, τεκνογονοῦσιν' ἀλλ' οὐ οἴ-πουσι τὰ γεννώμενα. Τράπεζαν κοινὴν παρατίθενται, ἀλλ' οὐ κοινήν. Ἐν σαρκὶ τυγχάνουσιν, ἀλλ' οὐ κατὰ σάρκα ζῶ-σιν. Ἐπὶ γῆς διατριβοῦσιν, ἀλλ' ἐν οὐρανῷ πολιτεύονται. Πείθονται τοῖς ὀρισμένοις νόμοις, καὶ τοῖς ἰδίῳ βίοις νι-κῶσι τοὺς νόμους. Ἀγαπῶσι πάντας, καὶ ὑπὸ πάντων διώ-κονται. Ἄγνοοῦνται καὶ κατακρίνονται. Θανατοῦνται, καὶ ζωοποιοῦνται. Πτωχεύουσι, καὶ πλουτίζουσι πολλοὺς' πάν-των ὑστεροῦνται, καὶ ἐν πᾶσι περισσεύουσιν. Ἀτιμῶνται καὶ ἐν ταῖς ἀτιμίαις δοξάζονται. Βλασφημοῦνται, καὶ δι-καιοῦνται. Λοιδοροῦνται, καὶ εὐλογοῦσιν. Ὑβρίζονται, καὶ τιμῶσιν. Ἀγαθοποιοῦντες, ὡς κακοὶ κολάζονται. Κολαζόμε-νοι χαίρουσιν ὡς ζωοποιοῦμενοι. Ὑπὸ Ἰουδαίων ὡς ἀλλό-φυλοι πολεμοῦνται καὶ ὑπὸ Ἑλλήνων διώκονται, καὶ τὴν αἰ-τίαν τῆς ἔχθρας εἰπεῖν οἱ μισοῦντες οὐκ ἔχουσι.

Ἄπλως δ' εἰπεῖν, ὅπερ ἐστὶν ἐν σώματι ψυχῇ τοῦτ' εἰσιν ἐν κόσμῳ χριστιανοί. Ἔσονται κατὰ πάντων τῶν τοῦ σώ-ματος μελῶν ἡ ψυχῇ, καὶ χριστιανοὶ κατὰ τὰς τοῦ κόσμου πόλεις. Οἰκεῖ μὲν ἐν τῷ σώματι ψυχῇ, οὐκ ἐστὶ ἐκ τοῦ σώ-ματος. Καὶ χριστιανοὶ ἐν κόσμῳ οἰκοῦσιν, οὐκ εἰσὶ δὲ ἐκ τοῦ κόσμου. Ἄόρατος ἡ ψυχῇ ἐν ὁρατῷ φρουρεῖται τῷ σώ-ματι. Καὶ χριστιανοὶ γινώσκονται μὲν ὄντες ἐν τῷ κόσμῳ ἀόρατος δὲ αὐτῶν ἡ θεοσέβεια μένει. Μισεῖ τὴν ψυχὴν ἡ σὰρξ καὶ πολεμεῖ μηδὲν ἀδικουμένη, διότι ταῖς ἡδοναῖς κω-λύεται χρῆσθαι. Μισεῖ καὶ χριστιανούς ὁ κόσμος μηδὲν ἀδι-κούμενος ὅτι ταῖς ἡδοναῖς ἀντιτάσσονται. Ἡ ψυχῇ τὴν μι-σοῦσαν ἀγαπᾷ σάρκα καὶ τὰ μέλη. Καὶ χριστιανοὶ τοὺς μι-σοῦντας ἀγαπῶσιν. Ἐγκέλευται μὲν ἡ ψυχῇ τῷ σώματι, συνέχει δὲ αὐτὴ τὸ σῶμα. Καὶ χριστιανοὶ κατέχονται μὲν ὡς ἐν φρουρᾷ τῷ κόσμῳ, αὐτοὶ δὲ συνέχουσιν τὸν κόσμον. Ἀ-θάνατος ἡ ψυχῇ ἐν θνητῷ σηνώματι κατοικεῖ. Καὶ χριστιαν-οὶ παροικοῦσιν ἐν φθαρτοῖς, τὴν ἐν οὐρανοῖς ἀφθαρσίαν προσδεχόμενοι... Κακουργουμένη αἰτίῳ καὶ ποτοῖς ἡ ψυ-χῇ βελτιοῦται. Καὶ χριστιανοὶ κολαζόμενοι, καθ' ἡμέραν μάλλον. Εἰς τοσαύτην αὐτοὺς τάξιν ἔθετο ὁ Θεός, ἦν οὐ θεμιτὸν αὐτοῖς παραιτήσασθαι». ΒΕΠ 2/253.

2. Ἐλεγε ὁ Ἀββάς Ἰωάννης ὁ Κίλιξ, ὁ ἡγούμενος τῆς Ραῖθοῦ, στοὺς ἀδελφοὺς: «Τέκνα, ὅπως ἐφύγαμε τὸν κόσμον, εἶσι ἄς φύγωμε καὶ τὶς ἐπιθυμίες τῆς σαρκός». Ἀποφθέγμα-τα Γερόντων, ἐκδ. Π. Χρήστου, σελ. 351.

3. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρουμε τὴν περίπτωση τοῦ ὀσίου Τιμοθέου, ὁ ὁποῖος «γυναῖκα οὐδέποτε εἰς ὄψιν ἐλθεῖν ἠθέ-λησεν». Βλ. Μηναῖον 21 Φεβρουαρίου.

4. Βλ. στὴ μελέτη μας, Θέματα... σελ. 19 ἐξ. καὶ 27 ἐξ. Βλ. ἐπίσης, στὴ μελέτη μας, Τὸ σύγχρονον ἀστικὸν περιβάλ-λον, ὡς ποιμαντικὸν πρόβλημα, σελ. 145 ἐξ.

5. Σύγχρονος Ἑλληνας πολιτικὸς εἶπε τὸ ἐξῆς χαρακτι-ριστικὸ: «Οἱ θαλάσσιες χελῶνες Καρέτα-Καρέτα καὶ οἱ μο-ναχοὶ ἐπιλέγουν γιὰ διαβίωσιν τὸ πιὸ καθαρὸ φυσικὸ περι-βάλλον»!

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ, Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

512. Στὸ προεορτιο τροπάριο τῶν Χριστουγέννων ἡ λέξη «σήμερον» διορθώνεται ἀπὸ μερικοὺς σὲ «Δέσποινα», ὅταν ψάλλεται σὲ ἄλλη ἡμέρα ἐκτὸς τῆς παραμονῆς. Ὁμοίως καὶ στὸ κοντάκιο τῶν Εἰσοδίων τὸ «σήμερον» διορθώνεται σὲ «αὕτη γάρ», ὅταν ψάλλεται προεορτίως. Εἶναι ὀρθὴ ἡ διόρθωση ἢ πρέπει νὰ ψάλλεται ὅπως ἔχει στὰ Μηναῖα; (Ἐρώτηση π. Β. Β.)

Ὅταν ἀπαντούσαμε στὴν ἐρώτηση πού ἀφοροῦσε στὴ διόρθωση τῆς φράσεως «νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος» τοῦ τροπαρίου τοῦ τιμίου Σταυροῦ «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου...», χωρὶς νὰ θέλουμε νὰ ἐνθαρρύνουμε ἀυθαίρετες διορθωτικὲς ἐπεμβάσεις στοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὕμνους καὶ πέρα ἀπὸ κάθε πολιτικὴ τοποθέτηση, προσπαθήσαμε νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὸ ζήτημα ὅσο γίνεται πιὸ ἀντικειμενικά. Τότε, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν φήμη τῶν βασιλέων, πού, χωρὶς νὰ προκύψει κανένα πρόβλημα, ἀπὸ «Κύριε, σῶσον τοὺς βασιλεῖς» ἔγινε «Κύριε, σῶσον τοὺς εὐσεβεῖς» καὶ τοῦ αἰτήματος «Ἐπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων ἡμῶν...» τῶν εἰρηνικῶν καὶ τῶν ἐκτενῶν, πού ἔγινε «Ἐπὲρ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν...», ἐπισημάναμε διάφορα τροπάρια πού προσαρμόστηκαν κατὰ καιροὺς στὶς πολιτικὲς καὶ ἱστορικὲς συνθήκες. Τὰ παραδείγματα μποροῦσαν νὰ πολλαπλασιασθοῦν, ἀλλὰ μείναμε στὰ κυριότερα. Τὸ προβαλλόμενον ὡς ἐπιχείρημα ὅτι τὰ ὑμνογραφικὰ κείμενα δὲν ἐπιδέχονται διόρθωση δείχνεται ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ πράγματα ἀσθενές. Μὲ κανένα ὅμως τρόπο δὲν πρέπει νὰ ἐνθαρρύνεται ἡ ἀνεξέλεγκτη παρέμβαση, γιατί σχεδὸν πάντοτε εἶναι καταστροφικὴ γιὰ τὰ κείμενα καὶ προκαλεῖ ἀνεπιθύμητες φθορὰς στὴ λειτουργικὴ πράξη καὶ ἀκαταστασία. Ἰδιαίτερα δύσπιστοι πρέπει νὰ εἶμαστε σὲ διορθώσεις πού δὲν ἔχουν στήριγμα καὶ δὲν ἐπιβεβαιώνονται ἀπὸ τὴ χειρόγραφο παράδοση, ἀλλὰ δῆθεν ὑπαγορεύονται ἀπὸ θεολογικοὺς λόγους, πού τὶς περισσότερες φορὲς εἶναι ὑποκειμενικὲς θεωρίες καὶ ἐπιπόλαιες λήψεις τοῦ ζητουμένου. Τὸ «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου...» ἀποτελεῖ μιὰ τελείως εἰδικὴ περίπτωση, πού ἂν μὴ τι ἄλλο εἶναι συζητήσιμη. Ἐνῶ δηλαδὴ θεωρητικὰ εὐκόλα μπορεῖς νὰ ἀποφαίνεσαι ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς ἀρχικῆς γραφῆς γιὰ ὅλους τοὺς λόγους πού προαναφέραμε, στὴν πράξη, ὅταν μάλιστα ψάλλεται σὲ δημόσιες ἐκδηλώσεις καὶ προκαλοῦνται ἀντιδράσεις, γίνεται ἐμφανὴς ἡ δυσκολία τοῦ πράγματος. Σὲ τέτοιες περιπτώσεις ἀκούγεται, χάρι στὰ τηλεοπτικὰ μέσα, πανελληνίως, νὰ ψάλλεται διορθωμένο τὸ τροπάριο

αὐτό. Τὸ ἐπιβάλλουν οἱ ἰδιαίτερες συνθήκες.

Οἱ προτεινόμενες δύο διορθώσεις στὰ κοντάκια πού ἀναφέρονται στὴν ἐρώτηση ἀσφαλῶς δὲν γίνονται ἀπὸ ἐκείνους πού ὑποστηρίζουν καὶ ἐφαρμόζουν τὴν «σκληρὴ» θέση στὸ «νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος». Ἄλλως θὰ μπορούσαν νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς ἀνακόλουθοι. Ὅσοι ὅμως εἰσηγούνται καὶ ἐφαρμόζουν τὴν διορθωτικὴν παρέμβαση στὰ δύο κοντάκια ἐπικαλοῦνται ἄλλους λόγους. Τὸ «σήμερον» στὸ πρῶτο τροπάριο ταιριάζει μόνο στὴν παραμονή, κατὰ τὴν ὁποία ἡ Παναγία ἔρχεται στὸ σπήλαιο γιὰ νὰ γεννήσῃ τὸν «προαιώνιον Λόγον». Στὸ δεύτερο ταιριάζει μόνο στὴν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς, κατὰ τὴν ὁποία τελεῖται ἡ ἀνάμνηση τῆς εἰσόδου τῆς Θεοτόκου στὸ ναό, τὴν λειτουργικὴν, τρόπον τινά, ἐπανάληψή της. Τότε καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἐορτολογικὰ, θεωρεῖται παρὸν κάτι πού ἔγινε στὸ παρελθόν, κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ λεγομένου «λειτουργικοῦ χρόνου». Πρόκειται γιὰ μιὰ ὠραία θεολογικὴ ἔννοια, πού δίνει νόημα στὶς ἐορτές, ἀρκεῖ νὰ μὴ φθάνει σὲ ὑπερβολές. Τὸ «σήμερον» χρησιμοποιεῖται κατὰ κόρον στὴ θεία λατρεία ὄχι πάντα μὲ αὐστηρὴ χρονικὴ ἔννοια, γιὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς καὶ μόνο. Τὰ ἱερὰ γεγονότα συνέβησαν ἐφάπαξ κατὰ τὸν παρελθόντα χρόνον. Ἡ Ἐκκλησία τὰ ζεῖ ὡς παρόντα, ὄχι μόνο κατὰ τὴν ἐτήσια ἀνάμνησή τους –κατ' ἐξοχὴν βέβαια κατ' αὐτή– ἀλλὰ καὶ κάθε ἡμέρα, αἰρούμενη τρόπον τινά στὴν ἄχρονη θεία πραγματικότητα. Ἐτσι γιορτάζουμε τὴν ἀνάσταση τοῦ Κυρίου κατ' ἐξοχὴν μὲν τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, ἀλλὰ καὶ κάθε Κυριακὴ καὶ σὲ κάθε θεία λειτουργία βλέπουμε νὰ πληρώνεται «πάσα ἡ πατρικὴ οἰκονομία» ἀπὸ τὸν Κύριο, θυμώμαστε ὡς παρούσα τὴν «τριήμερον ἀνάσταση» καὶ «βλέπουμε τῆς ἀναστάσεώς του τὸν τύπον» κατὰ τὶς εὐχὲς τῆς θείας λειτουργίας. Τὴ σταύρωση τοῦ Κυρίου ζοῦμε σὰν «σήμερον» κάθε Μεγάλῃ Παρασκευῇ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν Ὑψωση τοῦ τιμίου Σταυροῦ, τὴν Κυριακὴν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, κάθε Παρασκευῇ καὶ κάθε ΣΤ' καὶ Θ' ὥρα τῆς κάθε ἡμέρας. Σ' ὅλες αὐτὲς τὶς περιπτώσεις χρησιμοποιεῖται τὸ «σήμερον». Σχετικοποιεῖται δηλαδὴ τελείως ἢ ἀπολυτοποιεῖται ἡ χρονικὴ του ἔννοια.

Μ' αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις καταντᾷ σχολαστικισμός, ξένος πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς θείας λατρείας, ἡ ἀναζήτηση τῆς πραγματικῆς ἢ τῆς θεολογικῆς ἐννοίας τοῦ «σήμερον» καὶ ἡ ἐφαρογὴ του σὲ μιὰ καὶ μόνο συγκεκριμένη ἡμέρα. Γιὰ νὰ μὴν εἰπούμε ὅτι ἡ χρονι-

Ἡ Ἐκκλησία ἀπέναντι στοῦ ρεῦμα τοῦ ἀποκρυφισμοῦ καὶ τοῦ νεοσατανισμοῦ

Τοῦ πρωτοπρ. κ. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Δρ. Θ., Δρ. Φ.

Ὁ ἀποκρυφισμὸς σέ ὅλες τὶς μορφές του, κινεῖται στὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου ὄφους, δηλαδή στὸ πνεῦμα τῆς αὐτονομίσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἀποστασίας του ἀπὸ τὸν Θεό. Κάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ πρῖσμα βλέπει ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ θλιβερὰ γεγονότα τῶν ἡμερῶν μας καὶ τὰ ἀντιμετωπίζει ἀνάλογα.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ ἤδη ἀπὸ τὸ 1975 ἔδωσε ἰδιαίτερη ἔμφαση στὴν ἀντιμετώπιση τῆς παραθρησκείας καὶ τῶν τρομακτικῶν συνεπειῶν τῆς σέ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς. Πέρα ἀπὸ τὴν εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Αἰρέσεων, ὁργανώθηκαν ποικίλα καὶ συνεχῆ ἐνημερωτικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα σέ τοπικὸ, ἐθνικὸ, διορθόδοξο καὶ διεθνὲς ἐπίπεδο. Ἐδημιουργήθησαν νέοι φορεῖς δραστηριότητος, ὄχι μόνον στὴν ποιμαντικὴ βάση, ἀλλὰ καὶ «δράσεως πρὸς τὰ ἔξω» καὶ μάλιστα πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴν ὑπ' ἀριθ. 1178/1992 «Ὁδηγία» τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, ἡ ὁποία προτείνει τὴ δημιουργία ἀνεξαρτήτων ὁργανώσεων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ὀνομαζομένων «νέων θρησκευτικῶν κινήματων» στὴν Εὐρώπη. Τέτοιοι φορεῖς εἶναι ἡ «Διεύθυνση Ὁρθόδοξου Ἀπολογητικῆς», ἡ «Υπηρεσία Ἐνημερώσεως, Διαλόγου καὶ Πολιτισμοῦ», ἡ «Διορθόδοξη Συνδιάσκεψη Ἐντεταλμένων γιὰ θέματα αἰρέσεων καὶ παραθρησκείας», τὸ «Ὁρθόδοξο Ἐπιμορφωτικὸ Κέντρο Ἐρευνῶν καὶ

κὴ - κοσμικὴ ἔννοια τοῦ «σήμερα» εἶναι τελείως συμβατικὴ ὡς πρὸς τοὺς διαφόρους τόπους, μιὰ σχετικὴ ρευστὴ ἔννοια, καθαρὰ ἀστρονομικὴ μέσα στὴ ρέουσα κοσμικὴ πραγματικότητα.

Ἐξ ἄλλου οὔτε καὶ ἡ χειρόγραφη παράδοση ἐπιβεβαιώνει ἢ ἔστω ἐνθαρρύνει μιὰ τέτοια διόρθωση. Παντοῦ καὶ τὰ δύο τροπάρια ἀπαντοῦν μὲ τὴν γραφὴ «σήμερον» μὲ τὴν ἔννοια τῆς ἐπικειμένης ἢ τῆς παρούσης ἢ τῆς ἤδη τελεσθείσης ἑορτῆς, κατὰ τὰ μεθέορτα. Οἱ προτεινόμενες διορθώσεις διασώζουν μὲν τὸ μέτρο καὶ στίς δύο περιπτώσεις (— — —) καταστρέφουν ὅμως τὸν ποιητικὸ παλμὸ καὶ τὴν αἰσθητικὴ δομὴ τῶν τροπαρίων. Ἰδίως δὲ ἡ δευτέρη διόρθωση («αὕτη γὰρ») διασαλεύει καὶ τὴ γραμματικὴ καὶ συντακτικὴ ἀλληλουχία τῶν νοημάτων τοῦ κοντακίου.

Καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ. Τὸ «σήμερον» ἀπαντᾷ ὄχι μόνον στὰ δύο ἀνωτέρω τροπάρια, γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ λόγος, ἀλλὰ καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα τῶν ἑορτῶν αὐτῶν καὶ ἄλλων ἑορτῶν, προεορτίως καὶ μεθεόρτως. Θὰ τὰ διορθώσουμε ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ ἰκανοποιηθεῖ ἡ σχολαστικότητά μας;

Διαλόγου», ἡ «Πανελληνία Ἐνωση Γονέων γιὰ τὴν προστασία τοῦ Ἑλληνορθόδοξου Πολιτισμοῦ, τῆς Οἰκογενείας καὶ τοῦ Ἀτόμου» καὶ ὁ «Διορθόδοξος Σύλλογος Πρωτοβουλιῶν Γονέων». Κατὰ τὴν τελευταία δεκαετία διοργανώθηκαν δύο διορθόδοξες Συνδιασκέψεις, τρία διεθνῆ ἐξειδικευμένα Συνέδρια, δέκα Συνδιασκέψεις ἐπὶ τοπικῶν καὶ ἐθνικῶν ἐπιπέδου, εἰδικὸς Συμβουλευτικὸς Σταθμὸς καὶ εἰδικὴ διορθόδοξος Γραμματεία. Κάθε χρόνο λειτουργοῦν πέντε εἰδικὰ Σεμινάρια καὶ ὁργανώνονται πλῆθος ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐνημερωτικῶν ἐκδηλώσεων.

Ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς δεκαετίας τοῦ 1980, ὅταν ἡ παραθρησκεία σὲ ὅλες τὶς μορφές τῆς ἄρχισε νὰ ἀπειλεῖ τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ μας, τὸν πολιτισμὸ καὶ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς τῆς χώρας μας, οἱ ὑπεύθυνοι ἐκκλησιαστικοὶ φορεῖς ὄχι μόνον ἐνέτειναν τὴν προσπάθεια γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ποικίλων προβλημάτων, ἀλλὰ καὶ ἀπήυθυναν τὴν προειδοποίησή τους πρὸς κάθε κατεῦθυνση.

Τὸ 1981 ἡ ἀρμοδία ὑπηρεσία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐξέδωσε εἰδικὸ βιβλίον μὲ τὸν χαρακτηριστικὸ τίτλο «Ψυχοναρκωτικά» καὶ λίγο ἀργότερα, ἓνα δεύτερο βιβλίον εἶχε τὸν τίτλο «Πνευματικὸς βιασμὸς». Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1993 ὁ διευθυντὴς τῆς Ὑπηρεσίας Ἐνημερώσεως, Διαλόγου καὶ Πολιτισμοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, μὲ ἀποκαλυπτικὴ ἐπιστολὴ τοῦ πρὸς τὴν τότε Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση καὶ ὀλόκληρη τὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων προειδοποίησε γιὰ τὶς καταστροφικὰς συνέπειες ποὺ θὰ εἶχε μιὰ συνεχιζόμενη ὀλιγωρία τῆς Πολιτείας νὰ ἀσχοληθεῖ καὶ νὰ ἀντιμετωπίσει τὸ πρόβλημα. Ἀκολούθησε ἐπιστολὴ τοῦ ἰδίου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφεῖμ πρὸς τὸν Ἑλληνα Πρωθυπουργό, πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ πρὸς τοὺς Ἑλληνες βουλευτὲς καὶ εὐρωβουλευτὲς. Σ' αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν ὁ Μακαριώτατος κάνει λόγο γιὰ ἐκρυθμὴ κατάσταση καὶ καλεῖ τὴν Κυβέρνηση καὶ τὸ Κοινοβούλιον νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὸ θέμα. Γνωστοποιεῖ τὴ δημιουργία τῆς Ὑπηρεσίας Ἐνημερώσεως, Διαλόγου καὶ Πολιτισμοῦ, στὴν ὁποία ἔχει ἀνατεθεῖ τὸ ἔργο συστηματικῆς ἐνημερώσεως τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς καὶ καλεῖ σὲ στενὴ συνεργασία.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι ἡ χώρα μας δὲν ἀνταποκρίθηκε στὸ κάλεσμα τοῦ Εὐρωκοινοβουλίου (Ψήφισμα 1985) νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ πρόβλημα, σὲ ἀντίθεση μὲ ὅλες σχεδὸν τὶς Κυβερνήσεις καὶ τὰ Κοινοβούλια τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως. Προκειμένου λοιπὸν νὰ εὐαισθητοποιηθοῦν οἱ ὑπεύθυνοι πολιτικοὶ φορεῖς στὴ χώρα μας συνεκλήθη τὸ Γ' Διεθνὲς Ἐξειδικευμένο Συνέδριον Συλλόγων Πρωτοβουλίας

Γονέων (Πεντέλη 11-16.11.1993) με θέμα «'Ανθρώπινα δικαιώματα και αξίες - Κοινωνικά προβλήματα λόγω ψυχικής εξαρτήσεως από ολοκληρωτικές αιρέσεις και νέα θρησκευτικά κινήματα στην Ευρώπη», στο οποίο συμμετείχαν εκπρόσωποι από δεκαεννέα χώρες. Το Συνέδριο αυτό, το οποίο ο Μακαριώτατος έθεσεν υπό την αιγίδα του, εξέδωσε πέντε επίσημα κείμενα, μεταξύ αυτών και τη Διακήρυξη της Πεντέλης, με την οποία καθορίζονται και οι προϋποθέσεις που πρέπει να έχει μία ομάδα, προκειμένου να επικαλεσθεί το δικαίωμα της θρησκευτικής ελευθερίας.

Μεταξύ των αποφάσεων που ελήφθησαν στην Πεντέλη είναι η σύγκληση ενός νέου Διεθνούς Ξεειδικευμένου Συνεδρίου, μίας Συνδιασκέψεως για Βουλευτές, Ευρωβουλευτές και άλλους ειδικούς σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ή λειτουργία του «Διορθοδόξου Συνδέσμου Πρωτοβουλιών» ως εταίρου για συνεργασία διεθνούς επιπέδου και η ίδρυση ενός ειδικού ερευνητικού Κέντρου στην Αθήνα για όλες τις ορθόδοξες χώρες. Προς υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών στη «Διακήρυξη της Πεντέλης» υπογραμμίζεται πριν από όλα η οικονομική ενίσχυση της διεθνούς Γραμματείας της ΠΕΓ απ' όλα τα ένδιαφερόμενα μέλη.

Ειδικότερα το θέμα του αποικισμού - νεοσατανισμού εξετάσθηκε διεξοδικά στο Β' Διεθνές Ξεειδικευμένο Συνέδριο της ΠΕΓ (1987, Ι. Μητρόπολη Ήλειας) και στο Β' Σεμινάριο Πίστεως της ΠΕΓ ("Αγ. Νικόλαος Ήλειας - 1989). Ήταν ένα από τα θέματα που προτάθηκαν στην Ε' Διορθόδοξη Συνδιάσκεψη Έντεταλμένων (Ναύπακτος, Μάιος 1993) και αποφασίσθηκε στο Ε' Σεμινάριο Πίστεως (Αίγινα, Αύγουστος 1993) ως γενικό θέμα για την «ΣΤ' Συνδιάσκεψη Έντεταλμένων» (Μυτιλήνη, Ιούνιος 1994) κάτω από τον τίτλο «Μαγεία - Νεοσατανισμός».

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ κοινοποίησε τα επίσημα κείμενα του Ξεειδικευμένου Συνεδρίου της Πεντέλης στους αρμοδίους Υπουργούς της Ελληνικής Κυβερνήσεως και με επιστολή του ενημέρωσε τον Πρόεδρο της Βουλής κ. Κακλαμάνη για τη σχεδιαζόμενη Συνδιάσκεψη για βουλευτές.

Στην επιστολή του προς τους αρμοδίους Υπουργούς με ημερομηνία 31.12.1993, η οποία κινείται και στο πλαίσιο της υπ' αριθμ. 1178/1993 «'Οδηγίας» του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο Μακαριώτατος υπογραμμίζει: «'Η ανάληψη της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένώσεως από τη χώρα μας παρέχει μοναδική δυνατότητα προώθησεως του όλου πνεύματος, συμφώνως προς το γράμμα και το πνεύμα της υπ' αριθμ. 1178/1993 "Οδηγίας". Προς την κατεύθυνση αυτήν ή Υπηρεσία της Αρχιεπισκοπής μετά των ως άνω ειδικών φορέων δύναται, συνεργαζομένη μετά αναλόγων φορέων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένώσεως, να

διατυπώσει συγκεκριμένες προτάσεις πρωτοβουλιών δια την Ελληνική Προεδρίαν».

Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν, ότι η Έκκλησία δια στόματος του Προκαθημένου της, προειδοποίησε έγκαιρα την Πολιτεία για την άπειλη και προέτεινε τη συνεργασία της για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Η πρόταση αυτή φαίνεται να υλοποιείται μετά την απόκλυση των τρομακτικών γεγονότων της Παλλίνης. Ένδεικτικά παραθέτουμε χαρακτηριστικό απόσπασμα από το μήνυμα του Μακαριωτάτου για την ειδική ενημερωτική εκδήλωση της 30ης Ιανουαρίου 1994 στο προάσιο της Αγίας Παρασκευής με τη συνεργασία της τοπικής αυτοδιοικήσεως:

«'Ως Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος εκφράζω την χαράν μου δια την συνεργασίαν της Έκκλησίας, της Πολιτείας και της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως δια την ενημέρωσιν του λαού και ιδιαιτέρως της νεότητος επάνω εις κατὰ προβλήματα, τα οποία δημιουργεί ή παραθησικεί εις την χώραν μας.

»Ιδιαιτέρως συγχαίρω τὸν Δήμαρχον Ἀγίας Παρασκευῆς κ. Σταύρον Κώτσην, καθὼς και τοὺς πολυτίμους συνεργάτας τῆς Πανελληνίου Ἐνώσεως Γονέων δια τὴν Προστασίαν τοῦ Ἑλληνορθοδόξου Πολιτισμοῦ, τῆς Οἰκογενείας και τοῦ Ἀτόμου, τῆς ὁποίας τυγχάνω Ἐπίτιμος Πρόεδρος, δια τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐκδηλώσεώς σας αὐτῆς, καθὼς και δια τὴν ὀργάνωσιν και λειτουργίαν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ και Ἐπιμορφωτικοῦ Σεμιναρίου με θέμα: «Μαγεία - Νεοσατανισμός», με τὴν συνεργασίαν ἀρμοδίων Ὑπουργείων.

Ἀγαπητοί μου,

»Οἱ καιροὶ ἐπιβάλλουν συστράτευσιν ὁλοκλήρου τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ προάσιον τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἐπιφορτίζεται με πρόσθετον εὐθύνην ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐιδικὴ Ὑπηρεσία Ἐνημερώσεως, Διαλόγου και Πολιτισμοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεθέσαμε τὸν συντονισμὸν τοῦ ποιμαντικοῦ αὐτοῦ ἀγῶνος ἐπὶ Διορθοδόξου ἐπιπέδου, καθὼς και οἱ συνεργαζόμενοι με αὐτὴν φορεῖς ἐδρεύουν εἰς τὴν Ἀγίαν Παρασκευήν.

»Προτρεπομεν πατρικῶς ὅλους σας νὰ πλαισιώσετε και νὰ ἐνισχύσετε με κάθε τρόπον τὴν προσπάθειαν αὐτήν, ἐπευλογοῦμεν πατρικῶς ὅλους σας και εὐχόμεθα πλήρη ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ὅλον ἔργον».

Με ὅλα αὐτὰ ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ Ἐκκλησία, με τὸν πλέον ἐπίσημο τρόπο, ὄχι μόνον ἐπεσήμανε ἐγκαίρως τὸν κίνδυνον, ἀνέπτυξε συστηματικὴ ποιμαντικὴ προσπάθεια και προειδοποίησε τὴν Πολιτεία νὰ λάβει τὰ μέτρα που ἀπορρέουν ἀπὸ τὸ συνταγματικὸ καθήκον της νὰ προστατεύει θεμελιώδεις ἀξίες και ἔννομα ἀγαθὰ, ἀλλὰ προέβη και σὲ μία δομικὴ ἀναδιοργάνωση τοῦ ἔργου αὐτοῦ, που ἀνταποκρίνεται πλήρως στὰ νέα δεδομένα τοῦ εὐρύτερου χώρου τῆς Ευρωπαϊκής Ένώσεως.

Η ΙΒ΄ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ*

Τού κ. Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Θεολόγου

Η. Μὲ τὰ ὅσα ἀνέφεραν ἀνωτέρω ὁ ἅγιος Κύριλλος, κατέστησε σαφὲς τὸ ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐγεννήθη ἐκ Παρθένου, μὲ ὑπερφυσικὸν τρόπον. Ἐν συνεχείᾳ, θὰ προσπαθῆσιν νὰ καταδείξῃ τὴν Δαβιδικὴν καταγωγὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο προσλαμβάνει, κατὰ τὴν ἀποψὶν μας, ἰδιαιτέραν σημασίαν, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ ἄκροσται τῶν ὁμιλιῶν τοῦ ἁγίου Πατρὸς ἦσαν χριστιανοὶ ἐξ Ἰουδαίων. Ὁ ἅγιος Πατὴρ θὰ θέσῃ, κατ' ἀρχάς, τὸ ἐρώτημα ἐκ ποίου γένους κατήγετο ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου. Ὡς πρώτη προφητεία, πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτημα, θὰ παρατεθῇ ἡ ρῆσις τοῦ Δαβὶδ «ᾧμοσε Κύριος τῷ Δαυὶδ ἀλήθειαν καὶ οὐ μὴ ἀθετήσῃ αὐτήν· ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου θήσομαι ἐπὶ τοῦ θρόνου σου»⁸². Ἐν συνεχείᾳ θὰ προσαχθοῦν τὸ Ψαλμικὸν «καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος τὸ σπέρμα αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ»⁸³ καὶ «ἀπαξ ᾧμοσα ἐν τῷ ἁγίῳ μου, εἰ τῷ Δαυὶδ ψεύσομαι· τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον μου καὶ ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη εἰς τὸν αἰῶνα»⁸⁴. Ἐκ τῶν προφητειῶν αὐτῶν ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Παρθένος κατήγετο ἐκ τοῦ γένους Δαβὶδ.

Ὁ ἅγιος Κύριλλος θὰ σπεύσῃ νὰ διασαφηνίσῃ ὅτι αἱ ἀνωτέρω Ψαλμικαὶ προφητεῖαι δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸν Σολομῶντα, τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ Δαβὶδ εἰς τὸν θρόνον τοῦ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Διότι, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ λεχθῇ περὶ τοῦ Σολομῶντος ὅτι θὰ μείνῃ ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος. Ἐάν, ὅμως, φέροι τις ἀντίρρησην, ἐπειδὴ δὲν ἐκάθισεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν ξύλινον θρόνον τοῦ Δαβὶδ, θὰ προσκομίσῃ ὁ ἅγιος τὸ Καινοδιαθηκικὸν χωρίον «ἐπὶ τῆς Μωυσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι»⁸⁵. Τὸ παρὸν χωρίον δὲν ἐννοεῖ, ἀσφαλῶς, τὴν ξυλίνην καθέδραν, ἀλλὰ τὴν ἐξουσίαν τῆς διδασκαλίας, τὸν διδασκαλικὸν θρόνον τοῦ Μωυσέως. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὡς θρόνος Δαβὶδ δὲν νοεῖται ὁ ξύλινος θρόνος, ἀλλὰ ἡ βασιλεία αὐτοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ ἅγιος Κύριλλος θὰ προσκομίσῃ πλείστα ὅσα Γραφικὰ χωρία πρὸς κατάδειξιν τῆς Δαβιδικῆς καταγωγῆς τοῦ Ἰησοῦ. Οὕτως, ὡς μαρτυρία προσάγονται ἡ ἀναφώνησις τῶν παιδῶν «ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου»⁸⁶, ἡ προσφώνησις τῶν δύο τυφλῶν πρὸς τὸν Ἰησοῦν «ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ»⁸⁷, ἡ ρῆσις τοῦ ἀγγέλου Γαβριὴλ «καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ»⁸⁸, ἡ προτροπὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὸν Τιμόθεον «μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγεγενημένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου»⁸⁹, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ

ρῆσις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα»⁹⁰. Κατάληξις τοῦ ἁγίου Πατρὸς θὰ εἶναι ἡ προτροπὴ πρὸς τοὺς κατηγουμένους πρὸς ἀποδοχὴν τοῦ ἐκ τοῦ Δαβὶδ καταγομένου Μεσσοῦ, συμφώνως πρὸς τὴν προφητείαν τοῦ Ἡσαίου «καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡ ρίζα τοῦ Ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἀρχεῖν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσι»⁹¹. Τοῦτο δέ, ἐφ' ὅσον ὁ Δαβὶδ ἦτο υἱὸς τοῦ Ἰεσσαί.

Ὁ ἅγιος Πατὴρ ἀνέφεραν πάντα τὰ ἀνωτέρω, διότι ἐγνώριζε καλῶς ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι ἐνησχολοῦντο ἐπισταμένως μὲ τὴν ἔρευναν τῶν προφητειῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καί, συνεπείᾳ τούτου, μὲ τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν. Τοῦτο εἶχε προδηλώσει σαφῶς ὁ προφήτης Ἡσαίας διὰ τῆς προφητείας αὐτοῦ «καὶ θελήσουσιν εἰ ἐγενήθησαν πυρίκαυστοι, ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν (ὄχι δι' αὐτούς, δηλαδὴ τοὺς καταδυναστεύοντας τοὺς Ἑβραίους), υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν»⁹². Ὁ ἅγιος Πατὴρ θὰ τονίσῃ, μετ' ἰδιαιτέρας ἐμφάσεως, ὅτι ὁ Ἰησοῦς πρῶτον ὑπῆρχεν ὡς Υἱὸς Θεοῦ, ἐφ' ὅσον ὡς Υἱὸς Θεοῦ εἶχεν αἰδίων Γέννησιν, κατόπιν δὲ ἐσαρκώθη χάριν τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ ἅγιος Πατὴρ θὰ ἀναφερθῇ εἰς τὴν συνέχειαν τῆς προφητείας τοῦ Ἡσαίου «καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον»⁹³. Θὰ ἀντιπαραβάλλῃ τὰ ὄρια τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, ἐπὶ τῆς Pax Romana τοῦ ὁποῦ ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς, πρὸς τὰ τῆς Βασιλείας Αὐτοῦ, διὰ νὰ τονίσῃ, σαφῶς, ὅτι τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος εἶχε χρονικὰ ὄρια, ἐνῶ δὲν ὑπάρχουν ὄρια εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ. Ὡσαύτως, ἐνῶ ὑπῆρχον ὄρια εἰς τὰς βασιλείας τῶν Περσῶν καὶ τῶν Μήδων, δὲν ὑφίσταται χρονικὸν ὄριον εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἡ συνέχεια τῆς προφητείας, τὴν ὁποῖαν προσεκόμισεν ὁ ἅγιος, θὰ τονίσῃ, καὶ πάλιν, τὴν Δαβιδικὴν καταγωγὴν τοῦ Ἰησοῦ: «ἐπὶ τὸν θρόνον Δαβὶδ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ κατορθῶσαι αὐτήν»⁹⁴. Ἐκ τῆς προφητείας ταύτης θὰ συναγάγῃ ὁ ἱερός Πατὴρ καὶ θὰ τονίσῃ μετ' ἐμφάσεως, τὴν Δαβιδικὴν προέλευσιν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

82. Ψαλμ. 131, 11, Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 147, στ. 19-21.

83. Ψαλμ. 88, 30, Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 147, στ. 21-23.

84. Ψαλμ. 88, 36-38, ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 147, στ. 23-25.

85. Ματθ. 23, 2, Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 147, στ. 29-30.

86. Ματθ. 21, 9, Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 147, στ. 33-34.

87. Ματθ. 9, 27, Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 147, στ. 35.

88. Λουκ. 1, 32, ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 147, στ. 36-37.

89. Β' Τιμ. 2, 8, Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 147, στ. 37-39.

90. Ρωμ. 1, 3, Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 147, στ. 39 - σ. 148, στ. 1.

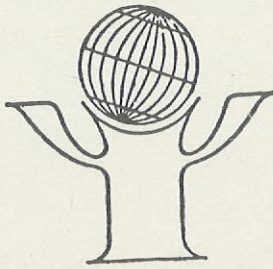
91. Ἠσ. 11, 10, ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 148, στ. 2-4.

92. Ἠσ. 9, 5-6, Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 148, στ. 6-7.

93. Ἠσ. 9, 7, ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 148, στ. 9.

94. Ἠσ. 9, 7, Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σ. 148, στ. 12-13.

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 70 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΠΙΣΤΙΑΣ*

Τοῦ κ. ANTOINE VERGOTE, Ὁμοτ. Καθηγ. τῆς Ψυχολογίας
τῆς Θρησκείας στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Λουβραίν (Βέλγιο)

Σημειῶν ὅτι, ὅπως καὶ ἄλλοι μεταστραφέντες, ὁ Claudel χρησιμοποιεῖ αὐθόρμητα τὸν ὄρο ἀκριβῶς ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ Freud γιὰ νὰ χαρακτηρίσει τὸ φράγμα ποὺ ὀρθώνουν οἱ νευρωτικοὶ ὥστε νὰ ἐμποδίσουν τὴν πρόοδο τῆς θεραπείας: τὸν ὄρο ἀντίσταση. Φυσικά, δὲν λέω πὼς ἡ ἀπιστία εἶναι νευρώση. Ὑπάρχουν ἀπιστίες ποὺ εἶναι παθολογικῆς φύσεως, ὅπως καὶ καταστάσεις πίστεως ποὺ εἶναι νευρωτικῆς. Ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ νὰ κάνω ἐδῶ κλινικὴ ψυχολογία. Ἐντούτοις ἡ σύγκριση μὲ τὴν κλινικὴ ἐμπειρία μπορεῖ νὰ μᾶς κάνει νὰ καταλάβουμε καλύτερα διαδικασίες τῆς ὁμαλῆς ψυχολογίας, τῆς μὴ - παθολογικῆς. Πλὴν ὁμως, κάθε θεραπευτὴς παρατηρεῖ, πὼς ὁποῖος ὑποφέρει ἀπὸ νευρώση ἐπιθυμεῖ νὰ γιαιτρευτεῖ. Καὶ ὁμως, τελείως ἀντιφατικὰ μὲ αὐτὸ τὸν πόθο καὶ μὲ τὴ νοημοσύνη του, τὴ στιγμή ποὺ πλησιάζει τὴν θεραπεία ἀντιστέκεται καὶ δὲν προοδεύει πλέον* καμμιά φορὰ ἢ νευρώση ἐπιδεινώνεται πρὸς στιγμήν. Ἔχω παρατηρήσει προσωπικὰ ἕνα ἀνάλογο φαινόμενο σὲ ἄτομα κατὰ τὴν διαδικασία μεταστροφῆς τους. Περίμενα νὰ κάνουν ἕνα ἀκόμη βῆμα, ὥστε νὰ ξεπεραστοῦν ὅλα τὰ προβλήματα. Καὶ ξαφνικὰ διαπιστώνω μία βίαιη ἀντίθεση, οἷονεὶ ἐκρηξὴ τάσεων καὶ ἐπιχειρημάτων ἐχθρικών πρὸς τὴν πίστη. Ἐπειτα κάνουν τὸ βῆμα. Καὶ αὐτὸ ποὺ μὲ ἐντυπώσιασε: τὸ κάνουν μὲ ἐμπιστοσύνη καὶ μὲ φόβο καὶ τρόμο. Ἡ μεταστροφή ἀπαιτεῖ λοιπὸν μακρόχρονη ἐργασία πάνω στὶς ἀντιστάσεις. Ὁ μεταστραφείς ὀφείλει νὰ μεταβάλλει τοὺς συνήθειες καὶ αὐθόρμητους τρόπους τοῦ σκέπτεσθαι, τοῦ κρίνειν, τοῦ ἀξιολογεῖν. Πρέπει τὸ ἄτομο νὰ ἀλλάξει αὐτὸ ποὺ τοῦ ἔχει γίνεαι δεύτερη φύση. Θὰ χρησιμοποιήσῃ γιὰ τὴν ἐργασία αὐτὴν τὸν εὐγλωττο ὄρο ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ Freud γιὰ τὴν ψυχολογικὴ ἐργασία πάνω στὶς ἀντιστάσεις: *Durcharbeitug*, ποὺ θὰ μπορούσαμε νὰ ἀποδώσουμε μὲ τὸ νεολογισμό: **διὰ-πόνηση (perlaboration)**.

Αὐτὸ ποὺ ἀντιστέκεται στὴ μεταστροφή εἶναι τὸ «ἐγώ», δηλ. ἡ προσωπικότητα ἔτσι ὅπως αὐτὴ διαμορφώθηκε μέσα ἀπὸ ἐπαναλαμβανόμενες ἐπὶ ἔτη ἐσωτερικὲς πεποιθήσεις καὶ μέσα ἀπὸ δεσμοὺς κοινότη-

τας σκέψεως καὶ ἀξιών μὲ τοὺς ἄλλους. Τὸ νὰ πρέπει ν' ἀλλάξεις ἐκ βαθέων ὅλα αὐτά, μοιάζει μὲ ἀπώλεια τῆς προσωπικότητάς σου* ἕνας θάνατος, κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο (Ρωμ. 7)* ἕνα ξερρίζωμα ἀπ' τὸν ἑαυτὸ σου, λέει ὁ Claudel. Ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος μεταφέρει καὶ ἀναλύει τὴν ἴδια ἐμπειρία στὶς Ἐξομολογήσεις, τὴν αὐτοβιογραφία του ὡς μεταστραφέντος.

Ὁ ἀπιστος ποὺ διαβάξει θρησκευτικὰ κείμενα τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας ἢ μιᾶς κεντροαφρικανικῆς θρησκείας, δὲν αισθάνεται νὰ τὸν καλεῖ κάτι καὶ μπορεῖ νὰ διατηρήσει ἔναντι τῶν θρησκειῶν αὐτῶν μιὰ στάση οὐδέτερη, ἀπόμακρη καὶ εὐμενῆ. Τὰ κείμενα ὁμως τοῦ Εὐαγγελίου ἢ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἶναι «κηρυγματικά»* κάνουν ν' ἀκούγεται ἕνα κάλεσμα ποὺ δὲν σ' ἀφήνει ἀδιάφορο, ὅταν καλεῖσαι νὰ τοῦ δώσεις τὴν προσοχή σου.

Ὅταν ἀκούω ὀρισμένους ἱερεῖς νὰ μιλοῦν μὲ ἀπολογητικὸ τρόπο γιὰ τὴν καλὴ εἶδηση (εὐ-αγγέλιο) ποὺ ἡ Ἐκκλησία ἀναγγέλλει στὸν κόσμο μού φαίνεται καμμιά φορὰ λιγάκι ἀφελές. Δὲν ἀμφισβητῶ ὅτι πρόκειται γιὰ χαρούμενη εἶδηση. Ὅμως αὐτὴ ἡ ἔκφραση μπορούσε περισσότερο ἄμεσα νὰ γίνεαι κατανοητὴ ἀπὸ Ἰουδαίους πιστοὺς, ὅπως ὁ Συμεὼν στὸ ναό, ἐπίσης δίχως ἄλλο ἀπὸ τοὺς ποιμένες τὴ νύχτα τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, δηλ. ἀπὸ Ἰουδαίους ποὺ περιέμεναν μὲ λαχτάρια τὴν ἔλευση τοῦ ἀναμενόμενου Μεσσία. Προκειμένου γιὰ τοὺς σύγχρονους ἀπιστους, ὅπως ἄλλοτε γιὰ τὸν ἱερὸ Αὐγουστίνου, πρέπει πρὶν ἀπ' ὅλα ν' ἀνακαλύψουν τὸ Θεὸ καὶ νὰ ὑπερπηθήσουν τίς ἀντιστάσεις ἔναντι σ' αὐτὸ ποὺ μοιάζει ἐπικίνδυνο, ἀπειλητικὸ μήνυμα. Ἄλλοι πολιτισμοὶ παρουσιάζουν ἀναμφίβολα λιγότερες ἀντιστάσεις ἀπὸ τὸ δικό μας. Ἔχω κατὰ νοῦν τὴν Ν. Κορέα* μόνο στὴ Σεοὺλ ὑπάρχουν τόσες χιλιάδες μεταστραφέντων ὥστε ἡ Ἐκκλησία δυσκολεύεται νὰ τοὺς μορφώσει ἐπαρκῶς.

Ἡ ψυχολογία τῆς μεταστροφῆς ἐπιβεβαιώνει λοιπὸν καὶ κάνει ἀπτή τὴν ἰδέα ποὺ πρότεινα, ὅτι δηλαδή ἡ ἀπιστία δὲν εἶναι κατὰ βάθος ἀπλή θρησκευτικὴ ἀδιαφορία. Κάτω ἀπ' τὴ φαινόμενη ἀδιαφορία, ὑπάρχει συναισθηματικὴ ἀντίσταση, στὴν ὁποία συμφύρονται τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ λόγου καὶ τῶν ψυχικῶν δυνάμεων.

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 63 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

Ἡ ἀντίσταση εἶναι θετική δύναμη κατὰ τὸ ὅτι ἐπι-
διώκει ἓνα θετικό στόχο, δηλαδή τὴ διαφύλαξη τοῦ
ἐγὼ ἀπ' αὐτὸ πού θεωρεῖ ὡς ἀπειλητικό. Εἴμαστε ὑ-
ποχρεωμένοι λοιπὸν νὰ ἀναλύσουμε αὐτὸ πού τὸ ἐγὼ
τοῦ ἀπίστου θεωρεῖ ὡς ἀπειλητικό, αὐτὸ πού, στὴν
συγκεκριμένη πίστη, ἀξιολογεῖ ὡς ἀρνητικό γιὰ τὸν
ἴδιον καὶ ἔναντι τοῦ ὁποίου ἀμύνεται.

2. Αἷτια ἀντιστάσεως

Βασιζόμενος σὲ ἐμπειρικές ἔρευνες καὶ σὲ γρα-
πτὰ ἀπίστων, πιστῶν πού ἀμφιβάλλουν καὶ μεταστρα-
φέντων, θὰ διακρίνω ὀρισμένα αἷτια ἀντιστάσεως στὸ
κάλεσμα τῆς πίστεως. Ἐννοεῖται αὐτὸ πού θὰ πῶ δὲν
ισχύει στὸν ἴδιο βαθμὸ γιὰ ἄλλες χώρες ἔξω ἀπὸ τὸ
Βέλγιο, τὴ Γαλλία, τὴν Ὀλλανδία ἢ τὴν Ἀγγλία.

2.1. Ὑπεράσπιση τῆς αὐτονομίας τοῦ κόσμου.

Ἡ ἰδέα ἐνὸς Θεοῦ ὁ ὁποῖος παρεμβαίνει στὸν κό-
σμο καὶ στὴν ἀνθρώπινη ἱστορία, ἀποτελεῖ ἰδιαίτερο
πρόβλημα γιὰ πολλοὺς τῆς ἐποχῆς μας, ἐν πάσῃ περι-
πτώσει στὶς χώρες πού ἀνέφερα. Ἄλλοτε αὐτὴ ἡ ἰδέα
δὲν ἀποτελοῦσε πρόβλημα· ὁ κόσμος θεωροῦνταν
οἰονεὶ μονίμως διαποτισμένος ἀπὸ ὑπερφυσικὲς δυνά-
μεις, θεϊκὲς ἢ δαιμονικὲς. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ὅμως τῆς
διαμόρφωσης μιᾶς ἐπιστημονικῆς ἀντίληψης, ὁ κό-
σμος νοεῖται ὡς σύνολο ὀργανωμένο καὶ κλεισμένο
στὸν ἑαυτό του. Δὲν πιστεύουν πιά, ὅτι ὁ Θεὸς πα-
ρεμβαίνει γιὰ νὰ ἀλλάξει τὴν πορεία τῶν πραγμάτων,
ὅπως τὸ κλίμα, τοὺς γῆινους κραδασμούς, τὴν πορεία
τῶν πλανητῶν καὶ τῶν κομητῶν. Ἡ ἐξέλιξη τῆς ζωῆς
διέπεται ἀπὸ ἐνδομενεῖς (ἐνδοκοσμικοὺς) νόμους καὶ
ἀπὸ τὴν τύχη· μὰ ὁ Θεός, λένε, δὲν ἔβαλε οὔτε τὸ
δαχτυλάκι του γιὰ νὰ δημιουργήσει τὸν ἐγκέφαλο καὶ
τὸ ἀνθρώπινο ὄν. Κάνουν ἐπίσης κριτικὴ μελέτη τῶν
βιβλικῶν κειμένων καὶ καταλήγουν στὸ συμπέρασμα,
ὅτι πρόκειται γιὰ κείμενα πολλὰ ἀνθρώπινα, πλήρη
φαντασιακῶν παραστάσεων περὶ θεῶν παρεμβά-
σεων. Ταυτόχρονα, κοινωνικά καὶ πολιτικά κινήματα
ώθοῦν ὥστε νὰ ἀπελευθερωθοῦμε ἀπὸ τὴν ἡγεμονία
τοῦ κλήρου στὴ ζωὴ τῆς διανόησης, στὰ πανεπιστήμια
καὶ στὰ σχολεῖα καὶ στὴν πολιτικὴ διοίκηση. Μ' ἄλλα
λόγια: θέλουν νὰ ἐκκοσμικεύσουν τὸ κράτος, νὰ χω-
ρίσουν ἐκκλησία καὶ κοινωνία, νὰ ἐξασφαλίσουν τὰ
ὑπολείμματα τῆς βιβλικῆς θεοκρατίας. Περιγράφω
χωρὶς νὰ κρίνω. Ἔτσι δημιουργήθηκε τὸ πνευματικὸ
κίνημα πού ὀνομάζεται «δεῖσμός», ἀρχικὰ στὴν Ἀγ-
γλία, ἔπειτα στὴ Γαλλία καὶ τὴ Γερμανία. Συχνὰ δια-
τηροῦν κάποια στοιχεῖα τοῦ βιβλικοῦ μονοθεϊσμοῦ,
μὰ ἀρνοῦνται τὴ θρησκευτικὴ αὐθεντία τῶν Ἐκκλη-
σιῶν καὶ τῶν βιβλικῶν κειμένων, τὴ θεία ἀποκάλυψη

καὶ ὀλόκληρη τὴ χριστιανικὴ δογματικὴ (σάρκωση καὶ
ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ). Αὐτὸ πού ἔχει σημα-
σία γιὰ τὴν ψυχολογία τῆς ἀπιστίας, εἶναι τὸ γεγονός
ὅτι τὸ κίνημα αὐτὸ ἐμφορήθηκε ἀπὸ ἓνα πάθος: τὸ
θριαμβικὸ αἶσθημα ν' ἀπελευθερωθεῖ ὁ ἄνθρωπος
ἀπὸ σκοταδιστικὲς ἐξαρτήσεις αἰώνων. Ὑπῆρχε καὶ
ὑπάρχει στὸ σημεῖο αὐτὸ μιὰ παθιασμένη ἀντίθεση
ἀπέναντι σὲ θρησκευτικὲς αὐθεντίες ὀπισθοδρομικὲς
καὶ αὐταρχικὲς κάποιες φορές. Ἀλλὰ τὸ οὐσιώδες δὲ
βρίσκεται ἐκεῖ. Εἶχαν καὶ ἔχουν τὴν πεποίθηση ὅτι
ἐκεῖνο πού δημιούργησε τὶς ἐν λόγῳ ὑπερφυσιοκρατι-
κὲς (supernaturalistes) φαντασιώσεις, ἦταν ἡ διανοητικὴ
καὶ συναισθηματικὴ παιδικὴ κατάσταση τῆς ἀνθρω-
πότητας. Αὐτὸ τὸ κίνημα ἄσκησε θετικὴ ἐπίδραση στὴ
θεολογικὴ σκέψη καὶ στὴν ποιμαντικὴ. Οἱ Ἐκκλησίαι
μύδρεσαν μὲ περισσότερη σαφήνεια νὰ διακρίνουν
καὶ νὰ διαχωρίσουν ὅ,τι εἶναι φυσικῆς τάξεως καὶ
ὅ,τι εἶναι τάξεως «ὑπερφυσικῆς». Ἐπισημαίνω μόνον
ὀρισμένα στοιχεῖα τὰ ὁποῖα, στὴ Ρωμαιοκαθολικὴ
Ἐκκλησία, ἐπικυρώθηκαν ἐπιτυχέστατα ἀπὸ τὴ Β'
Βατικανὴ Σύνοδο: κατάφαση τῆς ἀρχῆς τῆς θρησκευ-
τικῆς ἐλευθερίας, ἀναγνώριση τῆς συμβολῆς τῶν φυ-
σικῶν καὶ ἀνθρωπολογικῶν ἐπιστημῶν στὴν ἐξήγηση
φαινομένων ἐκ πρώτης ὄψεως καθαρὰ ὑπερφυσικῶν,
ὅπως: τὰ θαύματα, τὰ ὄραματα, οἱ ἐμφανίσεις θεῶν
προσώπων. Ἡ πίστη λοιπὸν ἐξαγνίστηκε μέσα ἀπ'
τὴν κρίση τοῦ δεῖσμοῦ.

Ὅμως αὐτὸ τὸ κίνημα προοδευτικὰ καὶ ἔντονα
διαπότισε τὸ πνεῦμα καὶ τὴν συναισθηματικότητα τῶν
συγχρόνων μας. Ἡ πλειονότητα τῶν πληθυσμῶν μᾶς
δηλώνει ὅτι πιστεύει στὸ Θεό. Ἄν ὅμως παρατηρή-
σουμε πρὸ βαθειά, καταλήγουμε στὸ συμπέρασμα ὅτι
πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς πού δηλώνουν πιστοὶ εἶναι κατὰ τὸ
μᾶλλον ἢ ἦττον δεῖστές. Ὁ Χριστὸς εἶναι γι' αὐτοὺς
θρησκευτικὴ προσώπικότητα ὅπως ὁ Σωκράτης καὶ ὁ
Βουδδᾶς. Ὁ Θεὸς εἶναι γι' αὐτοὺς δύναμη μᾶλλον
ἀπρόσωπη, πού δρᾷ στὴ φύση κατὰ τρόπο ἐνδοκοσμι-
κό. Αὐτὸ πού ὀνομάζουμε ἀποκάλυψη εἶναι γι' αὐ-
τοὺς ἰδιάζουσες θρησκευτικὲς ἐμπειρίες πού πραγμα-
τώνουν ἄνθρωποι ἐνὸς ὀρισμένου πολιτισμοῦ. Ὁ κον-
τόφθαλμος καὶ ἀλαζονικὸς ὀρθολογισμὸς ἀνήκει γενι-
κὰ στὸ παρελθόν. Ἀναγνωρίζουν ὅτι ὑπάρχει μυστή-
ριο στὴν ἐντυπωσιακὴ δομοσυγκρότηση τοῦ κόσμου,
τοῦ ἀτόμου, τοῦ ζῶντος ὀργανισμοῦ καὶ τοῦ νευρικοῦ
συστήματος. Καὶ εὐχαρίστως ἀποδίδουν τὸ ὄνομα τοῦ
«Θεοῦ» σ' αὐτὸ τὸ μυστήριο. Ἀλλὰ, ὅπως ὁ Einstein,
ἀρνοῦνται νὰ ἀναγνωρίσουν στὸ θεῖο αὐτὸ μυστήριο
τὴν ταυτότητα ἐνὸς προσωπικοῦ Θεοῦ.

(Συνεχίζεται)

Ὁ Μητροπολίτης Λέρου καὶ Καλύμνου Γερμανὸς Θεοδοκᾶς (1903-1918), ὁ ἀπὸ Μυρέων (1893-1899) καὶ Αἴνου (1899-1903)

Τιμητικὸ ἀφιέρωμα γιὰ τὰ 75 χρόνια ἀπὸ τὸ θάνατό του (1918-1993)

Τοῦ θεολόγου - πρεσβυτ. κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡ. ΧΑΡΑΜΑΝΤΑ

Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1915 μὲ ἀφορμὴ τοὺς φοβεροὺς διωγμοὺς σὲ βάρος τῶν Ἑλλήλων τῆς Μικρασίας ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ ἰδιαίτερα ἐκείνων ποὺ κατέφυγαν στὴν Κάλυμνο γιὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὶς ἀνελέητες σφαγὲς καὶ ποὺ στὴν ἀρχὴ οἱ ἰταλικὲς ἀρχὲς κατοχῆς ἀρνήθηκαν τὴν ἀποβίβασή τους, ἀλλὰ μπροστὰ στὴν παλλαϊκὴ ἐξέγερση τῶν Καλυμνίων ὑπεχώρησαν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐγκατασταθοῦν περίπου 5.000 πρόσφυγες ἀπὸ τὴν Ἀλικαρνασσό, ἀπέστειλε πρὸς τὸν Ἐθνάρχη καὶ Πρωθυπουργὸ Ἐλευθέριου Βενιζέλου τὴν ἀκόλουθη ἐνδιαφερόμενη⁵⁰ ἐπιστολή:

Ἐν Καλύμνῳ τῇ 3.1.1915

Τῇ Αὐτοῦ Ἐξοχότητι τῷ Πρωθυπουργῷ τῆς Ἑλλάδος κ. Ἐλευθερίῳ Βενιζέλω
Ἐξοχώτατε,

Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐστάλη ἡμῖν ἐξ Ἀλικαρνασσοῦ ἡ ἐξῆς θερμὴ παράκλησις ἔχουσα ἐπὶ λέξει ὡδε: «ὦ ξεῖν ἀγγέλειν Ἀθηναίῳ ὅτι τὸν ἔσχατον διατρέχοντες κίνδυνον, τὴν ἐκείνου περιμένομεν ἀρωγὴν. Ἐκτέλεσον τὰ δόξαντα ταχέως». Κατὰ καθήκον ἐθνικὸν ἀγγέλομεν τῇ Ἑμετέρῳ Ἐξοχότητι τὴν κατὰ λακωνικὸν τρόπον ἐκδηλουμένην ἀφόρητον στενοχωρίαν τῶν Ἀλικαρνασσέων ἀναμενόντων, ὡς γράφουσι, τὴν Ἑμετέραν ἀρωγὴν.

ὑπὸ πανικὸν διατελοῦντες καὶ οἱ ἀπέναντι τῶν ἰταλοκρατουμένων νήσων Μικρασιάται ὁμογενεῖς ρίπτονται οἱ δυστυχεῖς περίφοβοι εἰς τὰς ἀδελφικὰς ἡμῶν ἀγκάλας. Μόνον ἐν Καλύμνῳ ὑπάρχουσι ἤδη περὶ τὰς 5.000 τοιούτων προσφύγων καὶ εἶναι ζήτημα πῶς θὰ συντηρηθῇ τόσος πληθυσμὸς ἂν δὲν ἐπέλθῃ ἔξωθεν βοήθεια, διότι χρῆμα ἐν Καλύμνῳ δὲν ὑπάρχει, ἀφοῦ ἡ μόνη ἐξαγωγή τοῦ σπόγγου μένει καὶ θὰ μένει στάσιμος καὶ ἀφοῦ οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Καλύμνιοι δὲν δύνανται νὰ στείλωσι χρήματα εἰς τοὺς οἰκείους αὐτῶν. Περιάγονται μὲν δίσκοι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις διὰ τοὺς πρόσφυγας ἀλλὰ τῶν δίσκων τὸ εἰσόδημα εἶναι ἐλάχιστον, ἐλλείπει χρημάτων καὶ προβλέπει γενικῆς πενίας.

Ὁ Δήμαρχος Καλύμνου εἰς τοσαύτην ἀφίκετο στενοχωρίαν, ὥστε ἀπήτησεν παρ' ἡμῶν ἐπανειλημμένως ὡς Προέδρου τῆς πρὸς συλλογὴν

ἐράνων διὰ τὴν Ναναρχίδα Ἐπιτροπῆς παραδώσωμεν αὐτῷ τὰ συλλεγέντα χρήματα.

Προσκληθεῖσης τοῖνυν τῆς ἐξ ἐπιλέκτων πολιτῶν τῆς Καλύμνου ἀποτελουμένης Ἐπιτροπῆς καὶ συσκεφθείσης ὑπὸ τὴν προεδρίαν ἡμῶν ἀπεφασίσθη παμψηφεί νὰ δοθῶσι τὰ χρήματα ἐπὶ ἐπιστροφῇ καὶ ἐμετροῦθησαν 2.310 δρχ. αἵτινες ἐμελλον νὰ σταλλῶσι εἰς Ἀθήνας ὡς τρίτη δόσις τῆς Καλύμνου.

Καὶ οὕτω μὲν ἔχουσι τὰ ἐν Καλύμνῳ. Ἐκ τῆς ἀπέναντι δὲ Ἀνατολῆς φθάνουσι καθ' ἑκάστην ἀπαίσιον εἰδήσεις. Θὰ περιῆλθεν ἤδη εἰς γνῶσιν τῇ Ἑμετέρῳ Ἐξοχότητος, ὅτι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀπήτησεν ὁ καιμακάμης τῆς Ἀλικαρνασσοῦ νὰ τελεσθῇ ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ δοξολογία διὰ τὰς δῆθεν νίκας τῶν Τούρκων κατὰ τῶν Ρώσων. Ὁ ἡμέτερος κλήρος ποιούμενος τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν, μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀνέμενεν τοὺς χριστιανούς, ἀλλὰ ἀντὶ νὰ προσέλθωσιν οὗτοι προσῆλθον ὀθωμανοὶ καὶ ἐπληρώθη ὁ ναὸς μουσουλμάνων, ὁ δὲ καιμακάμης ἀνέβη ἐπὶ τοῦ θρόνου, ἔνθα ἐδέχετο τὰ νικητήρια συγχαρητήρια, κατ' ἀνάγκην δὲ προσῆλθεν καὶ ὁ Πρωθυερεὺς τῆς Κοινότητος Σεραφεῖμ. Ἄλλ' ὅτε ἀνέβη τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς τοῦ καιμακάμη ἔπεσεν ἀναίσθητος. Συνελθὼν εἶτα μετεφέρθη εἰς Κάλυμνον κακῶς ἔχων, διότι διατελεῖ ἐν παντελεῖ ἀφασίᾳ.

Ταῦτα τὰ καθ' ἡμᾶς ἐνταῦθα, ὁ δὲ Θεὸς τοῦ Ἑλέους καὶ τῆς Φιλανθρωπίας δῶσαι τῇ Ἑμετέρῳ περιουσιᾷ τῇ Ἐξοχότητι δύναμιν ὡς τὸ πάσαι τῷ Μωϋσεῖ τοῦ ἐλευθερώσαι καὶ ἀποκαταστήσαι τοὺς ἐναπομείναντας ὑπὸ τὸν βαρβαρικὸν ζυγὸν ἀδελφοὺς ἡμῶν.

Μέχρι δὲ τῆς ἀπελευθερώσεως ἀνάγκη παρέρχεται ἄρτος τοῖς πεινώσιν ἐνταῦθα ὡς καὶ ἀλλαχοῦ γίνεται.

Διατελοῦμεν μετὰ θερμῶν νυχθημερῶν εὐχῶν

† Ὁ Λέρου καὶ Καλύμνου Γερμανός.

Ἡ ποιμαντορικὴ του ἔκφραση στὴ μητροπολι Λέρου καὶ Καλύμνου (Ἀστυπαλαίας) ὑπῆρξε σπιβαρῆ.

Ἀπεβίωσε στὴν Ἀθῆνα τὴν 9.7.1918⁵¹ καὶ

συγκεκριμένα στο θεραπευτήριο ό «ΕΥΑΓΓΕ-
ΛΙΣΜΟΣ» όπου είχε μεταβεί για την περίθαλ-
ψη της κλονισμένης υγείας του.

Τάφηκε πάνδημα με δημόσια δαπάνη στο
Α' νεκροταφείο των Αθηνών, με στρατιωτικές
τιμές και με την συμμετοχή πολλών αλυτρώτων
Δωδεκανησιών και ιδιαίτερα Καλυμνίων, με έ-
πικεφαλής τον αγωνιστή γιατρό Σκεύο Ζερβό.

Μετά τὸ θλιβερό ἄγγελμα τοῦ θανάτου του
στην Ἐπαρχία του, ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη σὲ συν-
εργασία με τὴ Δημογεροντία Καλύμνου, πρα-
γματοποίησε τὶς παρακάτω πένθιμες ἐκδηλώ-
σεις.

Ἱερὸς Κλῆρος καὶ Δημογεροντία Καλύμνου

*Ἐπὶ τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τῆς
Α.Σ. τοῦ Μητροπολίτου ἡμῶν κυροῦ Γερμανοῦ,
ὁ Ἱερὸς Κλῆρος καθῆκον ἐπιβαλλόμενον θεω-
ρήσαν σύσσωμος προσῆλθεν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητρο-
πόλει καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Αὐτοῦ Αἰδε-
σιμότητος τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Οἰκ.
Θεοφίλου Καραφύλλη, ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ Δη-
μάρχου καὶ τῶν Συμβούλων καὶ θέλων νὰ ἀπο-
δώσῃ τὸν τελευταῖον ὀφειλόμενον σεβασμὸν
πρὸς τὸν ἐπὶ δεκαπενταετίαν ποιμάναντα πνευ-
ματικὸν Ἀρχοντα αὐτοῦ ἐγκρίνει, ἀποφασίζει
καὶ ψηφίζει:*

- α. Νὰ ψαλῆ αὖριον περὶ ὥραν 9ην π.μ. ἐν τῷ
Καθεδρικῷ Ναῷ τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ ἐπι-
μνημόσυνος δέησις ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς
ψυχῆς τοῦ ἐξ ἡμῶν μεταστάντος Ἱεράρχου
κυροῦ Γερμανοῦ, τὴν δὲ προσεχῆ Κυριακὴν
15ην τρέχοντος θέλει τελεσθῆ μνημόσυνον
ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Κλήρου, τῶν Κυβερνητι-
κῶν καὶ Τοπικῶν Ἀρχῶν.*
- β. Οἱ διδάσκαλοι ὄλων τῶν καθ' ἡμᾶς Ἐκπαι-
δευτικῶν Καθιδρυμάτων μετὰ τῶν μαθητῶν
νὰ παρευρεθῶσιν κατὰ τὸ τελεσθησόμενον
μνημόσυνον.*
- γ. Ὅλαι αἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ δημόσια καταστή-
ματα θέλουσι φέρει ἔξω τῶν θυρῶν ἐπὶ
τριήμερον μέλαν ὕφασμα εἰς ἐνδειξιν πέν-
θους, πρὸς δὲ ν' ἀναρτηθῆ καὶ μεσίστιος
μαῦρη σημαία.*
- δ. Οἱ κώδωνες ὄλων τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνοριακῶν
ναῶν ἐπὶ τριήμερον θὰ κρούονται πενθίμως.*
- ε. Νὰ ἐκφρασθῶσιν ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Κλή-
ρου καὶ τῶν Τοπικῶν Ἀρχῶν συλλυπητήρια
πρὸς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ.*
- στ. Λόγον ἐπιμνημόσυνον θέλει ἐκφωνήσῃ ὁ κ.
Γιάννης Κλ. Ζερβός.*

11η Ἰουλίου 1918

Ὁ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος
Οἰκ. Θεόφιλος Καραφύλλης.

Μετὰ τὶς παραπάνω πένθιμες ἐκδηλώσεις,
τὴν 30.7.1918 ἔγινε στὴ Μητρόπολη ἡ καταγραφή
σὲ Πρακτικὸ ὄλων τῶν περιουσιακῶν στοιχείων
του. Τὸ πιὸ σημαντικό περιουσιακὸ του στοι-
χεῖο, μετὰ τὰ ἄμφιά του, ἦσαν τὰ ἀγαπημένα
του βιβλία καὶ τίποτα περισσότερο.

Τὰ ἱερά του ἄμφια μετὰ τὴν καταγραφή τους
ἀπὸ τὸν Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπό του, παρέμει-
ναν στὴ Μητρόπολη καὶ στὴ συνέχεια στάλθη-
καν ἀπὸ τὸ διάδοχό του, μητροπολίτη Ἀπόστο-
λο, στὸ Πατριαρχεῖο καὶ συγκεκριμένα στὴν
«Ἐπιτροπὴ Ἀρχιερατικῶν Περιουσιῶν».

Ὁ αἰοίδιμος καὶ μακαριστὸς μητροπολίτης
Λέρου καὶ Καλύμνου Γερμανὸς Θεοδοκάς, στὴν
ἐποχὴ του ὑπῆρξε μία ἐπιβλητικὴ καὶ δυναμικὴ
ἱεραρχικὴ μορφή, πιστὴ καὶ ἀφοσιωμένη στὴν
Ἐκκλησία καὶ τὸ Γένος. Κατέλιπε μνήμη συνε-
τοῦ καὶ δραστηρίου Ποιμενάρχη, μεῖς ιδιαίτερο
τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἀγάπης του γιὰ τὴν παιδεία
τῆς Καλύμνου, ἡ ὁποία πραγματικὰ τοῦ ὀφείλει
πάρα πολλά. Ἐπίσης στὴν περίοδο τῆς ἀρχιερα-
τείας του ἴδρυσε στὴν Κάλυμνο τὴν Ἱερὰ Μονὴ
τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης.

Τέλος ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς ὁ Ε' ἐπὶ
συνόδῳ⁵² ἀνήγγειλε ἐπίσημα στοὺς συνοδικοὺς
μητροπολίτες τὸν θάνατό του, καὶ ἐξῆρε μετὰ
καλύτερα λόγια τὴν τίμια προσφορά του, στὴν
Ἐκκλησία καὶ τὸ Γένος.

Τὰ ὁστά του μετὰ τὴν ἱεροσυλία τοῦ τάφου
του, ποὺ διέπραξαν τὴν ἐποχὴ τῆς κατοχῆς
(1941-1944) οἱ τότε δημοτικὲς ἀρχές, μεταφέρθη-
καν στὴ γενέτειρά του καὶ ἀναπαύονται στὸν οἰ-
κογενειακὸ του τάφο, σὲ θέση ποὺ ὁ ἴδιος εἶχε
ἐπιλέξει ἀπὸ τὰ νεανικά του χρόνια.

Τὴν 15.8.1939 ἡ μικρὴ γενέτειρά του, τὸ Πυρ-
γί - Χίου, τιμώντας τὴν ἱερὴ μνήμη του, ἔστησε
τὴν προτομὴ του στὴν κεντρικὴ πλατεία τοῦ χω-
ριοῦ μετὰ ἐπίσημα ἀποκαλυπτήρια, στὰ ὁποῖα πα-
ρευρέθησαν οἱ Ἀρχεῖς τῆς Χίου, ὁ τότε μητρο-
πολίτης Χίου Ἰωακείμ Στρουμπῆς καὶ πολυπλη-
θεῖς συγχωριανοὶ του.

(Τέλος)

50. Καριώτη, Ἐμμανουήλ Μιχ. Μία ἀνέκδοτη σπου-
δαία ἐπιστολὴ τοῦ Μητροπολίτη Καλύμνου, Γερμανοῦ
πρὸς τὸν Ἐλευθέριον Βενιζέλον, Ἐφημερίδα «ΡΟΔΙΑ-
ΚΗ» τῆς 13.9.1964.

51. Ἀλιβιζάτου, Λιλῆς Κ., ἐνθ' ἄνωτ. σ. 222.

52. Περιοδικὸ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἀρ. φ. 15-
16, Ἐν Κων/λει 1918, σ. 123.

53. Ἀλιβιζάτου, Λιλῆς Κ., ἐνθ' ἄνωτ. σ. 222.

54. Βασιλάκη, Μάρκου Ἀγαπητοῦ, ἐνθ' ἄνωτ. σ.
46-47.

Ο ΑΝΑΛΩΤΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΗΣ Ι. ΜΟΝΗΣ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Του κ. ΠΑΝ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ, Δ/ντοῦ Λυκείου

Στὸ ἐμπρόσθιο ἐξώφυλλο εἶναι ἀποτυπωμένη ἡ σταύρωση τοῦ Κυρίου. Γύρω ἀπὸ τὸ σταυρὸ βρῖσκονται ἡ Παναγία μετὰ τὴ Μαρία τὴ Μαγδαληνὴ καὶ τὴ Μαρία τοῦ Κλωπᾶ, καθὼς καὶ ἕνας ρωμαῖος στρατιώτης. Στὶς τέσσερις γωνίες εἶναι ἀποτυπωμένοι σὲ μικρογραφία οἱ 4 Εὐαγγελιστὲς μετὰ τὰ σύμβολά τους καὶ τὴν ἐπιγραφήν ποῦ δηλώνει τὸν καθένα.

Στὸ πίσω ἐξώφυλλο εἶναι ἀποτυπωμένος ὁ Χριστὸς ἔνθρονος, ποῦ περιβάλλεται καὶ πάλι ἀπὸ τοὺς τέσσερις Εὐαγγελιστὲς.

Ὁ καλλιτεχνικώτατος καὶ πολυτελέστατος κώδικας, τὸν ὁποῖο ἀνωτέρω περιγράψαμε, εἶναι ἀξιολογώτατος γιὰ τὸ ἐρυθρὸ χρῶμα τῶν γραμμένων φύλλων του. Κώδικες ἀπὸ περγαμινὴ πορφυροβαμμένοι ὑπάρχουν, κατὰ τὸ Σπ. Λάμπρο, πολλοί, ἀλλὰ χάρτινος κώδικας βαμμένος, ὅπως αὐτός, ὀλόκληρος πορφυροῦς καὶ γραμμένος μετὰ χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ γράμματα εἶναι δυσεύρετος.

Στοὺς πιὸ πάνω κώδικες θὰ πρέπει νὰ προσθέσουμε δύο ἀκόμη, ἐπίσης σημαντικοὺς γιὰ τὶς πληροφορίες ποῦ μᾶς δίνουν γιὰ τὴ μονή. Εἶναι οἱ κτητορικοὶ κώδικες. Ὁ ἕνας — ὀνομαζόμενος «κώδιξ ἱερὸς» — ἄρχισε νὰ γράφεται τὸ 1775, ἀμέσως δηλ. μετὰ τὴν ἀνασύσταση τοῦ μοναστηριοῦ ὕστερα ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τῶν Τουρκαλβανῶν. Ἔχει ἐνδιαφέρουσες πληροφορίες γιὰ τὴν ἱστορία τῆς μονῆς καὶ γιὰ τὴν κινητὴ καὶ ἀκίνητη περιουσίαν της. Ἀρχίζει ὡς ἑξῆς:

ΚΩΔΙΞ ΙΕΡΟΣ

Τῆς ἱερᾶς Βασιλικῆς Πατριαρχικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς μονῆς τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν τῆς κατὰ τὴν Βοσπίτζαν τῆς Πελοποννήσου κειμένης, ἐν ᾧ καταγράφονται πάντα τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα κτήματα τῆς αὐτῆς μονῆς, ὅσα διεσώθησαν μετὰ τὸν ἀπὸ τῶν Ἀλβανῶν ἐμπρησμόν καὶ καταστροφὴν αὐτῆς, κατὰ τὸ ἀσφὸβ' ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ ἐπισυμβάντα καὶ ὅσα εἰς τὸ μετέπειτα προσεκτήθησαν καὶ προσκτηθήσονται καὶ δὴ κατὰ τὸ ἀσφὸε' (τὸ ν) σωτήριον ἔτος Μαρτίου 9: καθ' ἣν ἐπιστρέψαμεν εἰς τὸ ἱερὸν ἡμῶν Μοναστήριον μετὰ τὸν ἐμπρησμόν καὶ διασκορπισμόν αὐτοῦ, ἐξ αἰτίας τοῦ ἐπαπειλουμένου ἐκείνου κινδύνου, Κατεστρώσαμεν τὸν παρόντα κώδικα, ἡγουμενεύοντος τοῦ πανοσιωτάτου Κυρίου Θεοφάνους Μαυρικιώτου, ἐν ᾧ καταγράφομεν ἐν πρώτοις τὰ διασωθέντα ἀκίνητα κτήματα τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ταύτης Μονῆς καὶ ἐπομένως τὰ ἐφεξῆς, ὡς ἔμπροσθεν φαίνονται».

Ὁ ἱερὸς κώδικας ἀποτελεῖται ἀπὸ 297 φύλλα καὶ εἶναι χωρισμένος σὲ κεφάλαια. Γραμμένα εἶναι μόνο 33 φύλλα στὴν ἀρχή, τὰ ὑπόλοιπα εἶναι λευκά.

Ὁ ἄλλος κώδικας τῆς μονῆς ἄρχισε νὰ γράφεται τὸ 1834, εἶναι θεωρημένος ἀπὸ τὸν ἐπαρχο Αἰγιαλείας Ἀ. Πλατύκα στὶς 28 Ἀπριλίου καὶ περιλαμβάνει 393 φύλλα. Σ' αὐτὸν καταγράφονται τὰ ἐκκλησιαστικὰ σκεῦη, τὰ ἅγια λείψανα ποῦ ἔχει ἡ μονή, τὰ βιβλία τῆς Βιβλιοθήκης, τὰ ὀνόματα τῶν μοναχῶν μετὰ τὸν ἱερατικὸ βαθμὸ καὶ τὴν πατρίδα καθενός, ἡ κινητὴ καὶ ἀκίνητη περιουσία τῆς μονῆς, τὰ χρῆματὰ καὶ ἄλλες ἐνδιαφέρουσες πληροφορίες γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ μοναστηριοῦ.

4. Σιγίλλια τῆς Μονῆς.

Στὸ κειμηλιοφυλάκιο τῆς μονῆς Ταξιαρχῶν φυλάσσονται, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα πολὺτιμα ἀντικείμενα, καὶ τρία σιγίλλια. Αὐτὰ εἶναι πατριαρχικὰ ἐγγράφα (γράμματα) ποῦ ἐξέδιδε τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ὕστερα ἀπὸ αἴτηση τῶν μοναχῶν, γιὰ τὴν κατοχύρωση τῶν προνομίων τῶν Πατριαρχικῶν καὶ Σταυροπηγιακῶν μονῶν.

Ἡ μονὴ Ταξιαρχῶν ἔγινε σταυροπηγιακὴ²⁸ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Κύριλλου Α', τοῦ Λούκαρη. Γιὰ τὴν κατοχύρωση τῆς αὐτονομίας της καὶ τῆς σταυροπηγιακῆς της κλήσεως ὁ ἀνωτέρω πατριάρχης ἐξέδωκε τὸ 1638 τὸ πρῶτο σιγίλλιο. Ἀκολούθησαν κι ἄλλα. Τὸ 1720 ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας (1716-26) ἐξέδωκε νέο σιγίλλιο «εἰς μείζονα ἀσφάλειαν καὶ διηνεκὴ σύστασιν καὶ μονιμότητα» τοῦ μοναστηριοῦ.

Κατὰ τὴ δευτέρη πατριαρχεῖα τοῦ Κύριλλου Ε' ἐκδόθηκε (1749) καὶ τρίτο σιγίλλιδες γράμμα.

Μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς μονῆς Ταξιαρχῶν ἀπὸ τὰ ἄλβανικὰ στίφη, τὸ 1772, καὶ τὴν ἐξαφάνιση τῶν ἐπίσημων πατριαρχικῶν ἐγγράφων (σιγιλλίων) ἀπὸ τοὺς ἐπιδρομεῖς, ὁ ἡγούμενος Θεοφάνης Μαυρικιώτης μετὰ τοὺς ὀσιότατους πατέρες τῆς μονῆς ἔστειλαν ἀναφορὰ στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη Σωφρόνιο τὸ Β', στὴν ὁποία ἔκαναν λόγο γιὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ μοναστηριοῦ, τὴν ἀρπαγὴ τῶν τιμαλφῶν του καὶ τὴν πυρπόληση τῶν χρυσοβουλῶν, τῶν μολυβδόβουλῶν καὶ τῶν σιγιλλίων ἀπὸ τοὺς «ληστές». Στὴν ἀναφορὰ ὑπενθύμιζαν ἀκόμη ὅτι ἡ μονὴ Ταξιαρχῶν ἦταν πατριαρχικὴ καὶ σταυροπηγιακὴ καὶ ὅτι γι' αὐτὴν εἶχαν ἐκδοθεῖ μολυβδόβουλα ἀπὸ τοὺς πατριάρχες Διονύσιο τὸν Δ' καὶ Ἱερεμία τὸν Γ', σιγίλλιο ἀπὸ τὸν πατριάρχη Κύριλλο τὸν Καράκαλο, τὸ 1749, καὶ σουλτανικὰ φερμάνια. Τέλος «οἱ συνασκούμενοι πατέρες...

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 67 τοῦ ὑπ' ἀρ 3 τεύχους.

εδείθησαν θερωώς ανακαινισθῆναι τε (να ἀνανεωθεῖ) καὶ ἐπικυρωθῆναι τὴν σταυροπηγιακὴν αὐτονομίαν καὶ ἐλευθερίαν τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν μοναστηρίου»²⁹.

Ὁ πατριάρχης Σωφρόνιος ὁ Β' ἐφοδίασε καὶ πάλι, τὸ 1775, τὸ μοναστήρι τῶν Ταξιαρχῶν μὲ νέο σιγιλλιῶδες γράμμα. Ἀπὸ τὰ σιγίλλια, ποὺ προαναφέραμε, στὸ κειμηλιοφυλάκιο τῆς μονῆς σώζονται μόνον δύο· τὸ ἓνα εἶναι τοῦ Κύριλλου τοῦ Ε' (ἀντίγραφο) καὶ τὸ ἄλλο εἶναι τοῦ Σωφρόνιου τοῦ Β'. Τὸ πρῶτο δημοσιεύθηκε γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὸν ταξιαρχίτη μοναχὸ Ἀβέριχο Παπαδόπουλο³⁰, ἐνῶ τὸ δεύτερο ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Σπυρ. Λάμπρο³¹.

Στὰ δύο γνωστὰ σιγίλλια προστέθηκε τὸ 1961 καὶ ἓνα τρίτο, τὸ ὁποῖο βρῆκε ἡ Μαρία Θεοχάρη μὲ τὴ βοήθεια τοῦ τότε ἡγουμένου Θεοδόκητου Παπαζαφειροῦ στὸν πύργο τῆς μονῆς, ποὺ χρησίμευε παλαιότερα ὡς σκευοφυλάκιο. Τοῦ σιγιλίου αὐτοῦ ἡ μεμβράνη διατηρεῖται σὲ καλὴ κατάσταση. Μαζὶ του βρέθηκε καὶ ἡ μολυβένια πατριαρχικὴ βούλα, διαμέτρου 0,06 μ., ἡ ὁποία στὴ μία ὄψη φέρει τὴν Παναγία Βρεφοκρατοῦσα καὶ στὴν ἄλλη τὴν ἐπιγραφή μὲ κεφαλαῖα γράμματα:

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ / ΕΛΕΩΘΕΟΥ / ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ / ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ
ΟΙ / ΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ / ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ. ΑΨ'Ζ'.

Τὸ «συνοδικὸν σιγιλλιῶδες» τοῦτο γράμμα ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸ μαρτυρικὸ πατριάρχη Γρηγόριο τὸν Ε' (Φεβρουάριο τοῦ 1798, ἡ βούλα γράφει 1797).

Τὸ ἀνωτέρω σιγιλλιῶδες γράμμα ἀνήκει στὴ σειρά τῶν τυποποιημένων σιγιλίων ποὺ ἐκδόθηκαν ἀπὸ τὸ Γρηγόριο Ε'. Δὲν προσθέτει τίποτε τὸ νεότερο σὰ ἤδη γνωστὰ γιὰ τὴ μονὴ Ταξιαρχῶν, ἀπλῶς ἀνανεώνει τὸ παλαιότερο σιγίλλιο τοῦ πατριάρχη Σωφρόνιου, προσδιορίζει τὴν ἐτήσια εἰσφορὰ στὸν πατριαρχικὸ θρόνο «χάριν ὑποταγῆς», ὀρίζει τὸν τρόπο ἐκλογῆς τοῦ ἡγουμένου, καθορίζει τὸν τύπο τῆς σφραγίδας τῆς μονῆς καὶ τέλος κάνει λόγο γιὰ τὴ διαχείριση τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας.

5. Ταπίον τῆς μονῆς.

Οἱ μοναχοὶ ποὺ ἐβλεπαν ὅτι ἡ περιουσία τῶν μονῶν τους, κινητὴ καὶ ἀκίνητη, διέτρεχε καθημερινῶς κίνδυνον ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους σφετεριστές, δὲν περιορίζονταν στὰ πατριαρχικὰ ἔγγραφα μόνον, κατέφευγαν, προκειμένου νὰ τὴ διασφαλίσουν, καὶ σὺς τουρκικὲς ἀρχές. Ἀπ' ἐκεῖ ἀποσπούσαν ἐπίσημα ἔγγραφα, στὰ ὁποῖα καταγραφόταν μὲ κάθε λεπτομέρεια ἡ μοναστηριακὴ περιουσία. Τὰ ἔγγραφα αὐτὰ ὀνομάζονται ταπία. Μετάφραση ἐνὸς τέτοιου ταπίου, ποὺ καθορίζει τὰ ὄρια τῶν κτημάτων τῆς μονῆς Ταξιαρχῶν, διασώζεται στὸ κειμηλιοφυλάκιο τῆς. Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ ἐκδόθηκε τὸν Ἰούλιο τοῦ 1678 ἀπὸ τὸ σείντ χουσεῖνη, ἐπιτηρητὴ τῆς ἐπαρχίας Μορέως καὶ περιλαμβάνει «τὰ ὄρια τῶν κτημάτων πέριξ τῆς Μονῆς καὶ περιληπτικῶς ὄλων

τῶν κτημάτων τῆς Μονῆς τῶν κειμένων εἰς διαφοροὺς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους».

Οἱ κώδικες, τὰ σιγίλλια καὶ τὸ ταπίον τῆς μονῆς, ἐνῶ παλαιότερα βρισκόνταν στὴν αἴθουσα τῆς Βιβλιοθήκης, τελευταῖα μεταφέρθηκαν στὸ κειμηλιοφυλάκιο, ἐνδεχομένως γιὰ καλύτερη φύλαξη.

Ὅσα ἀναφέρθηκαν πρὸ πάνω μᾶς δίνουν τὴ δυνατότητα νὰ σχηματίσουμε σαφὴ εἰκόνα γιὰ τὸν πνευματικὸ πλοῦτο ποὺ ἐγκλείεται στὴ Βιβλιοθήκη τῆς μονῆς Ταξιαρχῶν. Ἡ Βιβλιοθήκη αὐτὴ, ὅπως καὶ κάθε ἄλλη, ἀποτελεῖ μιὰ ἀξιόλογη κληρονομιά, ποὺ ζωντανεύει τὸν κόσμον τοῦ παρελθόντος. Μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες τῶν βιβλίων τῆς προβάλλουν μεγάλοι συγγραφεῖς καὶ λόγιοι, μεγαλοφυεῖς ποιητές, σοφοὶ ἐπιστήμονες καὶ δάσκαλοι, θεόπνευστοι κήρυκες τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι αὐτοὶ μὲ τὶς ἐκλάμψεις τοῦ πνεύματος τους βοηθοῦν τὸν ἄνθρωπον νὰ κατανοήσῃ τὸ βαθύτερον νόημα καὶ τὶς ἀξίες τῆς ζωῆς, νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ κάλλος τῆς ἀρετῆς καὶ νὰ ὀλοκληρωθεῖ ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ. Στὰ ποικίλου περιεχομένου βιβλία τῆς μονῆς ὁ ἐρευνητὴς ἢ ὁ ἀπλὸς ἀναγνώστης ἔχει τὴν εὐκαιρία νὰ ἀπολαύσῃ τοὺς θησαυροὺς τῆς γνώσεως, νὰ φωτισθεῖ καὶ νὰ τροφοδοτήσῃ τὸ πνεῦμα του μὲ τὸ οὐράνιον μάννα. Μανναδόχος στάμνα ἀναδεικνύεται ἡ Βιβλιοθήκη. Τονίζοντας τὴ σημασία καὶ τὴ χρησιμότητά της γενικὰ ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς ἔγραφε:

«Μὴν ἐλπίση ποτὲ καμμία πόλις νὰ προχωρήσῃ μακρὰν εἰς τὴν σοφίαν, καὶ ἂν ἤθελεν ἔχει Ἀριστοτέλους καὶ Πλάτωνα παραδότας τῆς σοφίας, ἂν δὲν ἔχει βιβλιοθήκην πολὺβιβλον»³².

Ἡ μονὴ Ταξιαρχῶν ἔχει βιβλιοθήκη πολὺβιβλο, ἡ ὁποία ὅμως δὲν ἔχει ἀξιοποιηθεῖ μέχρι σήμερον. Στὰ ἐρμάριά της ἀσφρακτιοῦν κώδικες, χειρόγραφα, βιβλία παλαιά, ποὺ δὲν ἔχουν μελετηθεῖ. Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι πολὺ σύντομα κάποιος εἰδικὸς θὰ ἀποκαλύψει στὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ τὸν πνευματικὸ πλοῦτον ποὺ στοιβάζεται στὰ συρτάρια τῆς Βιβλιοθήκης αὐτῆς. (Τέλος)

28. Σταυροπηγιακὲς καὶ πατριαρχικὲς ὀνομάζονται οἱ μονεῖς ποὺ ὑπάγονται κατευθείαν στὸν πατριάρχη. Λέγονται ἔτσι, γιὰτὴν ἀνέγερσιν αὐτῶν τοποθετοῦσαν στὰ θεμέλια τῆς οἰκοδομῆς σιδερένιον σταυρὸν (σταυρὸν ἐπήγγυσον = κάρφωναν σταυρὸν), τὸν ὁποῖον ἔστειλεν ὁ ἴδιος ὁ πατριάρχης. Σταυροπηγιακὲς μονεῖς ἴδουε ὁ πατριάρχης σὲ ὅλες τὶς μητροπόλεις τοῦ κλίματός του. Στὰ σταυροπηγιακὰ μοναστήρια ἴσχυαν τὰ πατριαρχικὰ δίκαια, δηλ. μνημονευόταν ὁ πατριάρχης ἀντὶ τοῦ ἐπισκόπου τῆς περιοχῆς, ὁ ἡγούμενος ἀναφερόταν ἐγγράφως ἀπευθείας στὸν Πατριάρχην, χειροθετεῖτο ἀπὸ τὸν ἴδιον κ.λπ.

Σὲ δήλωσιν τῆς ὑποταγῆς τους οἱ σταυροπηγιακὲς μονεῖς εἶχαν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ στέλλουν κάθε χρόνον κάποιον χρηματικὸν ποσὸν ἢ χορηγία σὲ εἶδος (λάδι, κερὶ κ.λπ.).

Ἐπίσης οἱ μονεῖς τοῦ ἁγίου Ὁρους εἶναι σταυροπηγιακὲς καὶ ὑπάγονται στὸν πατριάρχην Κων/λεως.

29. Ἀβερ. Παπαδοπούλου, ὅπως ἀνωτέρω σελ. 60-64.

30. Σπυρ. Λάμπρου, Σιγίλλιον τοῦ πατριάρχου Σωφρόνιου... «Ν. Ἐλληνομνήμων», τόμ. Στ' (1909) σελ. 289-294.

31. Μαρία Θεοχάρη, Ἐν νέον σιγίλλιον τῆς Μονῆς Ταξιαρχῶν Αἰγιαλείας, Πελοποννησιακά, τόμ. Ε' 1961.

32. Ἀδαμαντ. Κοραῆ, Μάρκος Αὐρήλιος, σελ. λη'.

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΓΡΗΓΟΡΙΟΙ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Του κ. ΚΩΝ. ΚΟΝΤΑΞΟΠΟΥΛΟΥ, Δρος Ίατρού Καρδιολόγου

Άγιος Γρηγόριος ό Σιναΐτης (6 Ἀπριλίου)

Ἐζησε στή τέλη τοῦ 13ου καί τίς ἀρχές τοῦ 14ου αἰώνα. Ὑπῆρξε ό διδάσκαλος τοῦ Ἁγίου Καλλίστου τοῦ Α', τοῦ μετέπειτα Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλά ἐπίσης ἦταν αὐτός πού δίδαξε τήν νοερή προσευχή στοὺς Ἁγιορείτες μοναχοὺς.

Γεννήθηκε στό χωριό Κούκουλο κοντά στίς Κλαζομενές τήν σπουδαία αὐτή πόλη τῆς Ἰωνίας, ἀπό γονεῖς πλουσίους ἀλλά καί εὐσεβεῖς. Μετά ἀπό πολλές περιπέτειες στήν ζωή του ἀσπάσθηκε τόν μοναχικό βίο στό ὄρος Σινά. Ἐν συνεχείᾳ πῆγε στήν Κρήτη ὅπου ἐδιδάχθηκε τήν νοερή προσευχή ἀπό τόν μοναχό Ἀρσένιο στοὺς Καλοὺς Λιμένες. Ἀπό ἐκεῖ ἀργότερα πῆγε στό Ἅγιο Ὄρος ὅταν αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου ἦταν ό Ἀνδρόνικος ό Β' ό Παλαιολόγος (1282-1328) καί ἡ δράση του ὡς ἀναμορφωτοῦ στό Ὄρος ὑπῆρξε πολὺ σημαντική.

Μαθητῆς του ἐκεῖ ἦταν καί ό Ἅγιος Κάλλιστος πού μετὰ ἀπό χρόνια ἔγινε Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (1350-54 καί 1355-63) καί γιορτάζει στίς 20 Ἰουνίου. Αὐτός λοιπὸν ό Κάλλιστος ό Α' ἔγραψε λεπτομερῶς τήν βιογραφία τοῦ Ἁγίου Διδασκάλου του Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου καί μαθαίνουμε ἔτσι πολλὰ πράγματα γιά τήν πολυκύμαντη ζωή του.

Ὁ Γρηγόριος πού ὑπῆρξε ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ Ἠσυχασμοῦ στό Ἅγιο Ὄρος ἔγραψε καί ὀρισμένα ἀσκητικά ἔργα. Τὰ σημαντικώτερα ἀπ' αὐτὰ εἶναι: «Ἡ συλλογή 137 κεφαλαίων» καί «Αἱ πραγματεῖαι περὶ ἡσυχίας καί προσευχῆς». Μετὰ τὸ Ἅγιο Ὄρος ό Γρηγόριος πῆγε στὰ Παρόρια, ὅπου ἀργότερα ἐκοιμήθη εἰρηνικά.

Ἅγιος Γρηγόριος ό Στραβολαγκαδίτης (6 Ἀπριλίου). Καί ό ἅγιος αὐτὸς Γρηγόριος ὑπῆρξε Μοναχὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἀσκησε στὰ ὄρια τῆς Μεγίστης Λαύρας (1308 μ.Χ.). Καταγόταν ἀπὸ τὸ Βυζάντιο καί ἦταν διδάσκαλος τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμά στήν νηπτική φιλοσοφία. Ἐζησε καί αὐτὸς στὰ τέλη τοῦ 13ου αἰώνα καί στίς ἀρχές τοῦ 14ου αἰώνα. Ἐκοιμήθη εἰρηνικά.

Ἅγιος Γρηγόριος ό Εἰκονογράφος (8 Αὐγούστου). Ρώσος Μοναχὸς πού ἔγινε Ὅσιος καί ἦταν Μοναχὸς καί Ἁγιογράφος στήν Λαύρα τοῦ Κιέβου. Ἐζησε τὸν δωδέκατο αἰώνα.

Ἅγιος Γρηγόριος ό Θαυματουργὸς (28 Αὐγούστου). Ρώσος Μοναχὸς πού ἔγινε Ὅσιος καί ὑπῆρξε

μοναχὸς στήν Λαύρα τοῦ Ἁγίου Θεοδοσίου στό Κίεβο. Ἐζησε τὸν δέκατο τέταρτο αἰώνα.

Ἅγιος Γρηγόριος ό Θαυματουργὸς, Ἡγούμενος Μονῆς ἐν Πελοπόννησῳ (30 Σεπτεμβρίου). Ρώσος Μοναχὸς πού ἔγινε Ὅσιος καί ὑπῆρξε Ἡγούμενος Μονῆς εἰς τὸ Πελοπόννησῳ Βολογντά (1442).

Ἅγιος Γρηγόριος ό Δομέστικος (1 Ὀκτωβρίου).

Ὑπῆρξε κι αὐτὸς Ἁγιορείτης Μοναχὸς στήν Μεγίστη Λαύρα, τὸν δωδέκατο αἰώνα. Ἦταν σύγχρονος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλη καί ἦταν ἐπίσης κι αὐτὸς καλλιφώνος ψάλτης με ὠραία φωνή. Πῆρε τὸ βυζαντινὸ ὀφίκιο τοῦ Δομέστικου τὸ ὁποῖο ἐδίδετο σὲ σπουδαίους ψάλτες καί μάλιστα στὸν πρῶτο ψάλτη τοῦ χοροῦ (βυζαντινῆς χορωδίας). Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τήν μουσική του ἱκανότητα καί τήν σπουδαία φωνή του ἦταν στολισμένους καί με πολλές ἀρετές.

Ἐτσι ό Γρηγόριος ἦταν πιστὸς, σάφρων, νηφάλιος, χρηστὸς, ταπεινόφρωνας, ἀνεκτικὸς, ἄχολος γι' αὐτὸ καί ἀργότερα κατατάχθηκε στήν χορεία τῶν Ἁγίων.

Ἅγιος Γρηγόριος τοῦ Χαντζοῦ στήν Γεωργία Ὁσιος (5 Ὀκτωβρίου 961).

Ἅγιος Γρηγόριος ό ἀδελφὸς τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας (7 Νοεμβρίου). Ὑπῆρξε ἀδελφὸς τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ, τοῦ Ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας πού γιορτάζει στίς 17 Νοεμβρίου καί ἔγινε κι αὐτὸς Ἅγιος.

Ἅγιος Γρηγόριος ό Δεκαπολίτης (20 Νοεμβρίου).

Ἐζησε κατὰ τὸν ἕνατο αἰώνα. Καταγόταν ἀπὸ τήν Εἰρηνούπολη τῆς Ἰσαυρίας τῆς Δεκαπόλεως. Γεννήθηκε ἀπὸ εὐσεβεῖς γονεῖς τὸν Σέργιο καί τήν Μαρία. Ἦταν εὐλαβῆς νέος, φιλομαθῆς, φοιτοῦσε σὲ Σχολὴ καί ἐμορφώνετο. Ἐπίσης πῆγαινε συχνὰ στίς ἐκκλησίες.

Ὅταν ἤλθε σὲ ἡλικία γάμου καί οἱ γονεῖς του εἶχαν σκοπὸ νὰ τὸν νυμφεύσουν, αὐτὸς ἔφυγε κρυφὰ ἀπὸ τὸ σπίτι τους καί κατέφυγε σὲ κάποιο Μοναστήρι. Ἐκεῖ ἀσπάσθηκε τὸν μοναχικὸ βίο. Μετὰ πῆγε σὲ ἄλλο Μοναστήρι καί συνέχισε τήν μοναχική του ζωή ἀπερίσπαστος ἀπὸ τίς βιοτικὲς φροντίδες, ἀσκούμενος στήν εὐσέβεια καί τήν ἀνώτερη ἠθική τελειοποίησι.

Συγχρόνως ὅμως συμπλήρωνε τίς μελέτες του γύρω ἀπὸ τὰ θεολογικὰ καί ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα πού συγγινούσαν καί ἐτάρασσαν τήν ἐποχή του. Μῆ

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 65 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

ΟΙ «ΑΝΤΙΡΡΗΣΙΕΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ» ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Σάν να μὴν εἶναι ἄρκετοὶ οἱ τόσοὶ κίνδυνοι ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Χώρα μας ἀπὸ «φίλους» καὶ ἔχθρους σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα, δέχεται βολές καὶ ἀπὸ μερικοὺς Ἑλληνες βουλευτὲς - μέλη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου!

Καθὼς μᾶς πληροφορεῖ, λοιπόν, ἡ Ἐφημερίδα «Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο - Νέα τῆς Συνόδου» (Ἰανουάριος 1994), σὲ πρόσφατη συνεδρίαση τῆς Ἐπιτροπῆς Δημοσίων Ἐλευθεριῶν καὶ Ἐσωτερικῶν Ὑποθέσεων ἐγκρίθηκε Ἐκθεση, ποὺ ἀποδέχθηκε καὶ τὸ Κοινοβούλιο μὲ Ψήφισμά του. Σ' αὐτὸ ζητεῖται - ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ Κυβέρνηση - νὰ ληφθοῦν «ἐπείγοντως τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, προκειμένου νὰ εὐθυγραμμισθεῖ μὲ τὶς προαναφερόμενες ἀρχές».

Οἱ ἀρχές αὐτές ἐκφράζονται περιληπτικὰ στὸ ὅτι «ἡ ἄρνηση στρατεύσεως γιὰ λόγους συνειδήσεως θεωρεῖται ὡς πραγματικὸ ὑποκειμενικὸ δικαίωμα, ἀναγνωρισμένο ἀπὸ τὸ Ψήφισμα 85/59 τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ ΟΗΕ, τὸ ὁποῖο συνδέεται στενὰ μὲ τὴν ἀσκηση τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν».

Οἱ δύο ἐκπρόσωποι στὸ Κοινοβούλιο τοῦ Συνασπισμοῦ τῆς Ἀριστερᾶς κ.κ. Ἀλαβάνος καὶ Παπαγιαννάκης ὑποστήριξαν τὸ Ψήφισμα ποὺ «καταδικάζει» τὴν Ἑλλάδα κι ἐξέφρασαν τὴ λύπη τους γιὰ τὸ γεγονός ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν ὑπόδικοι καὶ κατάδικοι ἀντιρρησίες συνειδήσεως στὶς ἑλληνικὲς φυλακές, ἀναγνωρίζοντας ταυτόχρονα τὸ δικαίωμα ἀρνήσεως τῆς στρατιωτικῆς θητείας γιὰ λόγους συνειδήσεως. Ὁ δεύτερος, μάλιστα, διάβασε πρὸς τὸ Σῶμα καὶ ἀπόσπασμα ἀπὸ κάποια «ἐκ-

κληση» ποὺ ἀπηύθυναν πρὸς τὴν ἑλληνικὴ Κυβέρνηση διάφοροι νομικοὶ καὶ καθηγητὲς γιὰ ἀπελευθέρωση τῶν ἀντιρρησιῶν συνειδήσεως.

Ἀντίθετα ὁ κ. Λαμπρίας, τῆς «Νέας Δημοκρατίας» δήλωσε ὅτι τὸ Ψήφισμα «ἐμπεριέχει ἐξωφρενικὲς προτάσεις διότι εἰσηγεῖται... νὰ γίνεταὶ ἐπιβράβευση τῶν ἀρνούμενων νὰ ἐκπληρώσουν στρατιωτικὴ θητεία εἰς βάρος τῶν ἄλλων στρατεύσιμων πολιτῶν... Ἐπέκρινε τὸ Ψήφισμα διότι καταργεῖ, ὅπως εἶπε, τὴ συνταγματικὰ κατοχυρωμένη ἰσότητα τῶν πολιτῶν καὶ ἀνοίγει τὸ δρόμο σὲ παντοειδεῖς καταχρήσεις καὶ διότι καταγγέλλει μία μόνο χώρα (τὴν Ἑλλάδα), ὅταν καὶ σὲ ἄλλες χώρες ἀποδεδειγμένα τιμωροῦνται ὅσοι προσηματικὰ ἀρνοῦνται νὰ ἐκπληρώσουν τὴ στρατιωτικὴ τους θητεία».

Ἐξάλλου ὁ προεδρεύσας τοῦ Συμβουλίου Ἑλλήνας ἀναπληρωτῆς ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Πάγκαλος (ΠΑΣΟΚ) διευκρίνησε ὅτι ἡ Ἑλλάδα, ἐνῶ ἀναγνωρίζει τὸ δικαίωμα ἐκπληρώσεως τῆς στρατιωτικῆς θητείας χωρὶς ὄπλα, πρόσθεσε ὅτι μία μόνο κατηγορία ἀντιρρησιῶν, ποὺ εἶναι «μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά», θέλουν «ἐπιπλέον νὰ μὴ κατατάσσονται καθόλου στὸ στρατὸ καὶ νὰ μὴ φέρουν στολή». Γι' αὐτοὺς ἡ νομοθεσία ἐπιβάλλει ποινές, γιατί, ὅπως εἶπε, «τὰ προβλήματα τῆς Ἑλλάδας στὴν εἰδικὴ γεωγραφικὴ περιοχὴ καὶ πολιτικὴ θέση ποὺ εἶναι», εἶναι σοβαρὰ καὶ «θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι γνωστὰ στὰ μέλη τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου».

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

ἀρκοῦμενος ὁμως μόνο στὸν ἀσκητικὸ καὶ θεωρητικὸ βίον, ἐπιχείρησε πολλὰ ταξίδια γιὰ νὰ παρακολουθηθεῖ ἀπὸ κοντὰ τοὺς σφοδροὺς ἀγῶνες ποὺ ἀνοίξαν οἱ εἰκονομάχοι βασιλεῖς. Ἐτοίμησε τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ μετὰ πῆγε στὴν Ρώμη. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐπισκέφθηκε διάφορα μέρη τῆς Ἰταλίας, ὅπως τὸ Ρήγιο καὶ τὴν Σικελία. Κατόπιν ἐπέστρεψε στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ μετὰ πῆγε στὸν Ὀλυμπο. Ὅμως ἐκεῖ ἀρρώστησε, ὅποτε ἀναγκάστηκε νὰ ξαναγυρίσει στὴν Βασιλεύουσα.

Ἐπειὴ ἐπισκέφθηκε τὴν Θεσσαλονίκην καὶ μῆκε ὡς Μοναχὸς τὴν Μονὴ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Στὴν Θεσσαλονίκην χειροτονήθηκε καὶ ἱερέας καὶ τοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ἀσκήσει ἓνα πλούσιο χριστιανικὸ ἔργο. Ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην ἐπέστρεψε πάλι στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἐκεῖ βρῆκε τὸν θεῖο του Συμεῶν, τὸν ὁμολογητὴ, κλεισμένο στὴν φυλακὴ ἐπειδὴ εἶχε ἀγωνισθεῖ ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων.

Μετὰ τὶς πολλὰς αὐτὲς καὶ διαρκεῖς ὁδοιπορίες του, ἀρρώστησε πάλι, ἀλλὰ αὐτὴ τὴν φορὰ πολὺ σοβαρὰ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ τερματίσει τὴν ἐπὶ τῆς εὐσεβῆ ζωῆ του. Ὁ Γρηγόριος ἀσχολήθηκε καὶ μὲ συγγραφές. ἔχει διασωθεῖ μίᾶ ἱστορικὴ διήγησή του γιὰ κάποιον Σαρακηνό, ποὺ πίστευσε στὸ Χριστὸ καὶ μαρτύρησε γι' αὐτὸν.

Ἅγιος Γρηγόριος ὁ ἐν τῇ Χρυσῇ Πέτρᾳ ἀσκήσας (24 Νοεμβρίου). Ἡ καταγωγὴ του ἦταν ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἦλθε καὶ κατοίκησε ὡς Μοναχὸς στὴν Χρυσὴ Πέτρα. Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ἀναφέρει ὅτι βρέθηκε τὸ ἱερὸ λείψανό του στὴν Μονὴ τῆς Χρυσῆς Πέτρας.

Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Κτίτορας τῆς ὁμώνυμης Μονῆς στὸ Ἅγιο Ὄρος (7 Δεκεμβρίου). Ἐζησε κατὰ τὸν δέκατο τέταρτο αἰῶνα καὶ ἐγένετο ὁ κτίτορας τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου, στὸ Ἅγιο Ὄρος, ποὺ τὴν φέρει τὸ ὄνομά του, ὡς Ἱερὰ Μονὴ Γρηγορίου.

Ἅγιος Γρηγόριος ὁ ἐν Σερβίᾳ, μακάριος (7 Δεκεμβρίου).

Ὅλοι οἱ ἀναφερθέντες Ἅγιοι Γρηγόριοι, οἱ 16 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 16 ὅσοι διέλαμπαν στὸν κόσμον μὲ τὶς ἀρετὲς καὶ μὲ τὸ πλούσιο χριστιανικὸ τους ἔργο. Ὁρισμένοι ἀπ' αὐτοὺς ὑπῆρξαν μεγάλοι Πατέρες τῆς Ὁρθοδοξίας, τέσσερις ὑπῆρξαν σπουδαῖοι Ἁγιορεῖτες Μοναχοὶ καὶ γενικὰ ὅλοι αὐτοὶ οἱ 32 συνονόματοι Ἅγιοι μὲ τὴν θαυμασίαν καὶ ἅγια ζωὴν τους καταξιώθηκαν νὰ εἰσέλθουν στὴν χορεία τῶν Ἁγίων τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας.

(Τέλος)

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Εύγε, υϊκώς!

Πρὸς ἡμερῶν, ἑορτὴ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Ἀκύλα καὶ Πρισκίλλης, στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Γηροκομείου ἀνδρῶν Κορίνθου, τελέσθηκε Μεγάλα Παναγυρικὸς Ἑσπερινός, προεξάρχοντας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Παντελεήμονος. Στὴ συνέχεια, ὁ Μητροπολίτης διένειμε σὲ ἄπορα κορίτσια βιβλιάρια προικοδοτήσεως, συνολικῆς ἀξίας 2.700.000 δραχμῶν. Ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου ἔχει μοιράσει μέχρι σήμερα 3.205 βιβλιάρια, συνολικῆς ἀξίας πολλῶν ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ἐπίσης, ὁ Σεβασμιώτατος κ. Παντελεήμων ἔδωσε στὸ σύλλογο Γονέων καὶ φίλων παιδιῶν μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες τοῦ νομοῦ ἑπιταγὴ 1.300.000 δρχ., συνεισφέροντας στὴν ἀνοικοδόμησι κτιρίου γιὰ τὴν εὐρρυθμὴ λειτουργία τοῦ συλλόγου. Ἡ ἐφημεριακὴ ἐπιμελητεία κληρικῶν Κορινθίας ἔδωσε στὸν ἴδιο σύλλογο ἑπιταγὴ 250.000 δρχ. Ἐπιπροσθέτως ὁ προκαθήμενος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας παρέδωσε 600.000 δρχ. σὲ μικρὰ κορίτσια μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες. Ἀξίζει νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι ὁ Μητροπολίτης ἔχει παραχωρήσει γιὰ τὰ παιδιά αὐτὰ – ἀπὸ τριετίας, πρὸς χρῆσιν οἶκημα 100 τ.μ. στὸ Γηροκομεῖο ἀνδρῶν, τὸ ὁποῖο χρησιμοποιεῖται ὡς Δημοτικὸ Σχολεῖο τῶν παιδιῶν μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες τοῦ νομοῦ. Ἐπίσης, ἔχει παραχωρηθεῖ ἡ δευτέρα πτέρυγα τοῦ Γηροκομείου ἀνδρῶν, προκειμένου νὰ χρησιμοποιηθεῖ γιὰ τὶς ποικίλες θεραπευτικὲς ἀνάγκες τῶν παιδιῶν.

Τότε καὶ τώρα

Ἀνεκτίμητη ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας μας πάντοτε στοὺς ἀγῶνες τοῦ ἔθνους. Στὸ προκείμενο, νὰ ἐστιάσουμε τὸ φακό μας –λόγω ἐπικαιρότητος– στὸν Μακεδονικὸ ἀγῶνα: Παράλληλα πρὸς τὸ ἔργο τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τῶν Ἱερέων, ἀνεκτίμητη ἦταν ἡ προσφορὰ τῶν μοναχῶν ποὺ εὐρίσκοντο στὰ διάφορα μοναστήρια τῆς Μακεδονίας. Τὰ μοναστήρια φιλοξενοῦσαν τοὺς ἀγωνιστὲς, περιέβαλλαν τραυματίες καὶ ἀρρώστους, ἐφτιαχναν φυσίγγια γιὰ τὸν ἀγῶνα, ἐνίσχυαν τοὺς ἀγωνιστὲς μὲ υἱικά ἀγαθὰ (ψωμί, τυρὶ, κρασί, λάδι κ.λπ.). Θὰ λέγαμε ὅτι ὅπως σὲ ὅλες τὶς δύσκολες στιγμὲς, καὶ στὸν Μακεδονικὸ ἀγῶνα τὰ μοναστήρια στάθηκαν προμαχῶνες τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἔθνους μας. Ὁ Παῦλος Μελάς τὸν Μάρτιο τοῦ 1904 ἀπὸ τὸ Μοναστήρι τοῦ Τσιρίλοβου τῆς Καστοριάς, στὸ γράμμα στὴ σύζυγό του Ναταλία, περιγράφει τὴν προσωπικότητα τοῦ Ἡγουμένου τῆς Μονῆς ὡς ἄξιον τέκνον τῆς πατρίδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν θερμὴ ὑποδοχὴ ποὺ τοῦ ἔκαναν οἱ μοναχοὶ ὅταν βρέθηκαν γιὰ λίγο στὸ μοναστήρι

τοῦς: «Βλέποντες τὸν Ἡγούμενο τῆς Μονῆς, μᾶς ἐφάνη ὅτι βλέπομεν τὴν Ἐκκλησίαν μας τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, χειραγωγούντα ἡμᾶς εἰς τὸ ὑψηλὸν ἔργον τὸ ὁποῖον ἠρχίσασμεν...» γράφει ὁ Παῦλος Μελάς.

«Εὐροκλύδων»

Μὲ αὐτὸν τὸν τίτλο κυκλοφόρησε περιοδικὴ ἔκδοσις ἀπὸ τὰ παιδιά τοῦ Κέντρου Νεότητος Θηβῶν, τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας.

Ἀξίζει νὰ τὸ διαβάσουν ὅλοι οἱ νέοι. Εἶναι μιὰ φιλότιμη προσπάθεια τῶν παιδιῶν μας ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ τὴν ἐνισχύσουμε μὲ κάθε τρόπο. Γιὰ περισσότερες πληροφορίες ἀπεθύνεσθε στὸ τηλέφωνο (0262) 25526.

Ἔστι καιρός...

Ἡ Ἐκκλησία, ὅπως πάντοτε ἀθόρυβα, ἐφαρμόζει τὸ πρόγραμμα τῆς ἀνακνώσεως. Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ οἱ ἱεροὶ ναοὶ συγκεντρώνουν πολλὰ ἀπὸ τὰ ἀνακνύμενα υἱικά καὶ ἐν συνεχείᾳ τὰ πωλοῦν καὶ χρησιμοποιοῦν τὰ ἐλάχιστα χρήματα ποὺ συγκεντρώνουν γιὰ τὴν κάλυψη ἀναγκῶν τῶν ἐνοριῶν.

Ἐνῶ σήμερα γίνεται τέτοιος θόρυβος γιὰ τὴν ἀνακύκλωση –ἀπὸ Δήμους τῆς Ἀττικῆς– οὐδεὶς ἀναφέρθηκε στὴν ἀγνωστὴ γιὰ τὴ δεκαετία τοῦ '60 καὶ ἐφεξῆς πρωτοβουλία τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ καθυστέρηση ἐφαρμογῆς, ἀπὸ τοὺς Δήμους, τοῦ προγράμματος τῆς ἀνακνώσεως θὰ πρέπει νὰ προβληματίσει τοὺς ἀρμοδίους παράγοντες, ἀφοῦ στὴν Ἑλβετία καὶ σὲ ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χώρες μὲ ὑψηλὸ κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα, ἐφαρμόζεται ἀπὸ δεκαετίες τὸ πρόγραμμα τῆς ἀνακνώσεως.

Ἰσως ὅμως νὰ σκέφτηκαν οἱ ἀρμόδιοι κρατικοὶ παράγοντες ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι τόσο πλούσια(!) σὲ πρῶτες ὕλες καὶ ἔχει... λύσει καὶ τὸ πρόβλημα τῆς βιολογικῆς «ταφῆς» τῶν ἀπορριμμάτων μὲ τίς... τεράστιες ἐκτάσεις ποὺ διαθέτει κάθε Δήμος, ὥστε εἶναι ἀνάξιο λόγου νὰ ἀσχολούμαστε μὲ τὴν ἀνακύκλωση!... Ἔστι καιρός...

Ἐς μεθαύριον τὰ «μοιραία»;

Ἐνα μέτρο κάθε ἑκατὸ χρόνια θὰ πέφτει ἡ στάθμη τῆς θάλασσας ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἐξῆς, ἐξαιτίας τοῦ... «θερμοκηπίου»! Ἐπιστήμονες ἀπὸ τὸν Καναδά, ποὺ μελετοῦν τὸ φαινόμενο αὐτὸ μὲ ἰδιαίτερο ζήλο, μᾶς προειδοποιοῦν ὅτι ἂν δὲν βάλουμε μυαλό καὶ δὲν ἀντιμετωπίσουμε «ἐδῶ καὶ τώρα» τὸ πρόβλημα τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ρύπανσης τὴν ὁποία προκαλεῖ τὸ «θερμοκηπίο», οἱ μακρinoὶ μας ἀπόγονοι θὰ... διασχίζουν τοὺς ὠκεανούς μὲ τὰ πόδια!